

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต
ปี 2547

ผู้ศึกษา นางสาวดรพรณี มหาชานิกะ **ปริญญา** สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สมโภช รัตโอฟาร์ **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การศึกษากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขตปี 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความรู้ / ทักษะคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต (2) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต (3) ปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก (4) ปัจจัยภายในตัวบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กและ (5) การสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก

ดำเนินการศึกษาแบบเชิงพรรณนา ประชากรที่ศึกษาคือผู้ปกครองเด็กที่นำบุตรหลานมาฝากดูแลในศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขตปี 2547 จำนวน 25 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง 340 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับความรู้ของผู้ปกครองเด็กอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 97.4 และทักษะคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.1 (2) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.7 (3) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (4) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทักษะคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขตไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (5) การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโภชนาการเด็กและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี (2) ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กควรสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงสุขภาพ พัฒนาการของเด็ก ควรชักชวนให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนา (3) ศูนย์เด็กเล็กควรจัดมุมข่าวสารความรู้ให้กับผู้ปกครองเพื่อบอกความก้าวหน้าในการดำเนินงาน การส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาการเด็กและอนามัยสิ่งแวดล้อมในศูนย์เด็กเล็ก (4) ภาครัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาฯ

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สมโภช รัตติโอฬาร และรองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เพ็ญศิริรักษา สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิด ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณนายเชษฐพันธ์ กภาพแก้ว ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าอิสระรวมถึง ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กและผู้ปกครองเด็กทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามและส่งข้อมูลกลับมายังสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษา เพื่อนนักศึกษาและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจ ตลอดมา

ดร.ชนัน มหาชานิกะ

พฤษภาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิด / แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย.....	6
แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	11
แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ.....	14
แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	19
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากร.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	29
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็ก.....	29
ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวบุคคล.....	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน.....	30
ตอนที่ 4 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย.....	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
วิธีการเก็บข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
การนำเสนอผลงานวิจัย.....	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก.....	36
ตอนที่ 2 ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา.....	39
ตอนที่ 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	47
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	74
ก. ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	75
ข. แบบสอบถามและการวิเคราะห์หรือรายละเอียด.....	77
ค. เกณฑ์การประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย.....	87
ประวัติผู้ศึกษา	99

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่	3.1	รายชื่อศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยดีเด่นระดับเขตปี 2547 จำนวนผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่าง... 28
ตารางที่	4.1	จำนวน ร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก..... 36
ตารางที่	4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ของผู้ปกครองเด็ก..... 40
ตารางที่	4.3	ระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 41
ตารางที่	4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 42
ตารางที่	4.5	ระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 43
ตารางที่	4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน..... 44
ตารางที่	4.7	ระดับการสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน..... 45
ตารางที่	4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 46
ตารางที่	4.9	ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 47
ตารางที่	4.10	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 48
ตารางที่	4.11	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 49
ตารางที่	4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 50
ตารางที่	4.13	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 51
ตารางที่	4.14	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย..... 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่	4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่.....	53
ตารางที่	4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุบุตรคนสุดท้ายกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่.....	54
ตารางที่	4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่.....	55
ตารางที่	4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่.....	56
ตารางที่	4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กกับการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่.....	57
ตารางที่	4.20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม.....	58

ญ

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่	1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่	2.1 แผนผังแสดงขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่.....	9

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยเด็กเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต คือตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 5 ปี เป็นช่วงวัยแห่งการเจริญเติบโต มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของชีวิต อีกทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานคุณภาพชีวิตจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทำให้เด็กเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศชาติในอนาคต

จากการสำรวจสุขภาพและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ปี 2542 โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย พบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการปกติในทุก ๆ ด้าน ร้อยละ 71.69 สงสัยว่าจะล่าช้า ร้อยละ 28.31 พัฒนาการที่สงสัยว่าล่าช้าคือด้านภาษา การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการปรับตัว การใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ การอยู่ในสังคมและการช่วยเหลือตนเอง พัฒนาการดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านสติปัญญา ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการโดยรวมของเด็กปฐมวัยสูงสุดคือ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก คือ การศึกษาของพ่อแม่ รายได้ของครอบครัวและจำนวนบุตร (สำนักส่งเสริมสุขภาพ 2542 : 22 - 23) และพบว่าผู้เลี้ยงดูเด็กในเวลากลางวัน คือ พ่อ แม่ ญาติ (ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ) สถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลและจ้างเลี้ยงตามบ้าน ในอัตราร้อยละ 49.8 29.5 18.4 และ 2.3 ตามลำดับ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ 2546 เอกสารอัดสำเนา)

ดังนั้นศูนย์เด็กเล็ก จึงเป็นเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็ก ซึ่งเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่ในช่วงเวลากลางวันที่พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จะเห็นได้ว่ามีเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเลี้ยงดูในศูนย์เด็กเล็กถึงร้อยละ 29.5 (กรมอนามัย 2547) ดังนั้น จึงควรช่วยกันพัฒนาให้ศูนย์เด็กเล็กมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยพัฒนาทั้งด้านบุคคลและสภาพแวดล้อมควบคู่กันไป ทั้งนี้กรมอนามัยซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในหลาย ๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของศูนย์เด็กเล็ก ปี 2546 - 2547 พบว่ามีศูนย์เด็กเล็กในสังกัดของหน่วยงานภาครัฐ มีจำนวน 14,856 แห่ง เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำนวน 1,347 แห่ง รวมเป็นจำนวนศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศ จำนวน 16,203 แห่ง ในปี 2546 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย จึงได้นำแนวคิดเมืองน่าอยู่มาใช้ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างจริงจัง โดยจัดทำโครงการศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่น ตลอดจนชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ครอบคลุมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและอนามัยสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนามีจำกัด จึงต้องอาศัยการสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น ๆ ร่วมด้วย อีกทั้งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจ และผู้ที่ใกล้ชิดกับศูนย์เด็กเล็กมากที่สุดคือผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งรู้ปัญหาในพื้นที่ได้ดีกว่าผู้อื่นและผู้ปกครองจากหลายสาขาอาชีพสามารถให้ความช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กได้ ทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์สำหรับซ่อมแซม บำรุง หรืออุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับศูนย์เด็กเล็ก หรือช่วยแรงงานในการพัฒนาปรับปรุง ซ่อมแซมศูนย์เด็กเล็ก สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของศูนย์เด็กเล็กและสามารถรักษาไว้ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพ มีพัฒนาการอย่างเหมาะสม และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี มีความปลอดภัย รวมทั้งเอื้อต่อการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพต่อไป

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น จึงได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประชาชน ผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะส่งเสริมให้ศูนย์เด็กเล็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการนำบุตรหลานมาฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็ก อีกทั้งยังเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อเสนอแนะ ร่วมวางแผนร่วมดำเนินการ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้น่าอยู่ได้ จึงได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล (ข้อมูลทั่วไป) ปัจจัยภายในตัวบุคคล (ความรู้และทัศนคติ) และการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งผลของการวิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ปรับปรุงแก้ไขให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองเด็กและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 ศึกษาระดับความรู้ / ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่
- 2.2 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่
- 2.3 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่
- 2.4 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในตัวบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่
- 2.5 ศึกษาความสัมพันธ์ของการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาและการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้อง อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ และทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

สมมติฐานที่ 3 การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

5. ขอบเขตการวิจัย

ดำเนินการศึกษาวิจัยในกลุ่มผู้ปกครองที่นำเด็กมาฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547 ทั่วประเทศ (25 แห่ง) ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547

6. นิยามศัพท์

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกันจึงได้กำหนดคำนิยามที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

6.1 ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก หมายถึง ความเป็นเครือญาติระหว่างผู้ปกครองกับเด็กที่นำมาฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็ก เช่น เป็นพ่อแม่ของเด็กหรือเป็นญาติ (ป้า น้า อา ฯลฯ)

6.2 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในการดูแลส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและการป้องกันโรค ตลอดจนการดูแลรักษาสุขภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยสำหรับเด็กและผู้เกี่ยวข้องในศูนย์เด็กเล็ก

6.3 ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิดและการแสดงออกตามความเชื่อของแต่ละบุคคลในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การป้องกันโรคและการดูแลรักษาสุขภาพแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

6.4 การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน หมายถึงกิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ภาครัฐ เอกชน ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนแก่ศูนย์เด็กเล็ก ทั้งทางด้านองค์ความรู้ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งร่างกาย แรงใจและสิ่งอื่นใดที่จำเป็นต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

6.5 ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ หมายถึงศูนย์เด็กเล็กที่มีการจัดการ ควบคุม ส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยเอื้อและขจัดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความน่ายู่ของศูนย์เด็กเล็ก โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพ และผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริมให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน กรมอนามัย โดยศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 จึงได้คัดเลือกและประกาศเกียรติคุณให้กับศูนย์เด็กเล็ก ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานในระดับดีมากและได้คะแนนสูงสุดในแต่ละเขต เป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ดีเด่นระดับเขต

6.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก หมายถึง การที่ผู้ปกครองเด็กมีความสมัครใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง โดยร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันที่จะพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้น่ายู่

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ปรับปรุง แก้ไขให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองเด็ก และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้น่ายู่อย่างยั่งยืน

7.2 เป็นแนวทางการดำเนินงานและการบริหารจัดการ ซึ่งนำไปสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจ และไว้วางใจในการนำบุตรหลานมาฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

7.3 เป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย และเกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีชีวิตรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีปลอดภัยจากภัยอันตรายต่าง ๆ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยดีเด่นระดับเขต ปี 2547 “ เป็นการศึกษาดังพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้บุตรหลานได้รับการดูแลทั้งทางด้านสุขภาพ พัฒนาการและด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมรวมถึงความปลอดภัยที่เด็กได้รับเมื่อมาอยู่ที่ศูนย์เด็กเล็ก ในการศึกษาได้ทบทวนถึงแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. แนวคิด / แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย
2. แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
4. แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด / แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย

1.1 แนวคิดการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย

โครงการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยสนับสนุนให้มีการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากหุ้นส่วนและภาคี เพื่อให้มีการพัฒนาทั้งเด็ก บุคลากรและสิ่งแวดล้อมในศูนย์เด็กเล็ก ประโยชน์ของการดำเนินงานนี้ นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รับการส่งเสริมสุขภาพครอบคลุมทุกด้านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่นและเอื้อต่อการมีสุขภาพดี ยังช่วยให้

- 1) เด็กได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ
- 2) ผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ
- 3) ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 4) เสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน
- 5) เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในศูนย์เด็กเล็ก ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต้องดำเนินการอย่างครอบคลุม ผสมผสานระหว่างปัจจัยแวดล้อม 5 ด้านคือ สังคม เศรษฐกิจ กายภาพ สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ ดังนี้

1) ด้านสังคม

- (1) เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และเด็กในศูนย์เด็กเล็กได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
- (2) มีบริการด้านสุขภาพแก่เด็กและเจ้าหน้าที่
- (3) มีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย
- (4) ภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
- (5) สิทธิของเด็กและเจ้าหน้าที่ในศูนย์เด็กเล็กทุกคนได้รับการคุ้มครอง

2) ด้านเศรษฐกิจ

- (1) มีบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
- (2) เจ้าหน้าที่ศูนย์เด็กเล็กมีความมั่นคงในการทำงาน

3) ด้านกายภาพ

- (1) การคมนาคมสะดวก / สาธารณูปโภคเข้าถึง
- (2) ตัวอาคารมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย
- (3) บริเวณ / ภายในศูนย์เด็กเล็ก มีการจัดระเบียบและใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างเหมาะสม
- (4) มีบริการโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น มีห้องน้ำ/ห้องส้วมถูกสุขลักษณะ และเพียงพอ
- (5) มีพื้นที่และบริเวณปลูกต้นไม้ ให้ความสวยงาม ร่มรื่น มีที่ว่างสำหรับเด็กได้วิ่งเล่น ออกกำลังกาย
- (6) มีสื่อ อุปกรณ์ อย่างเหมาะสมและเพียงพอในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ
- (7) มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

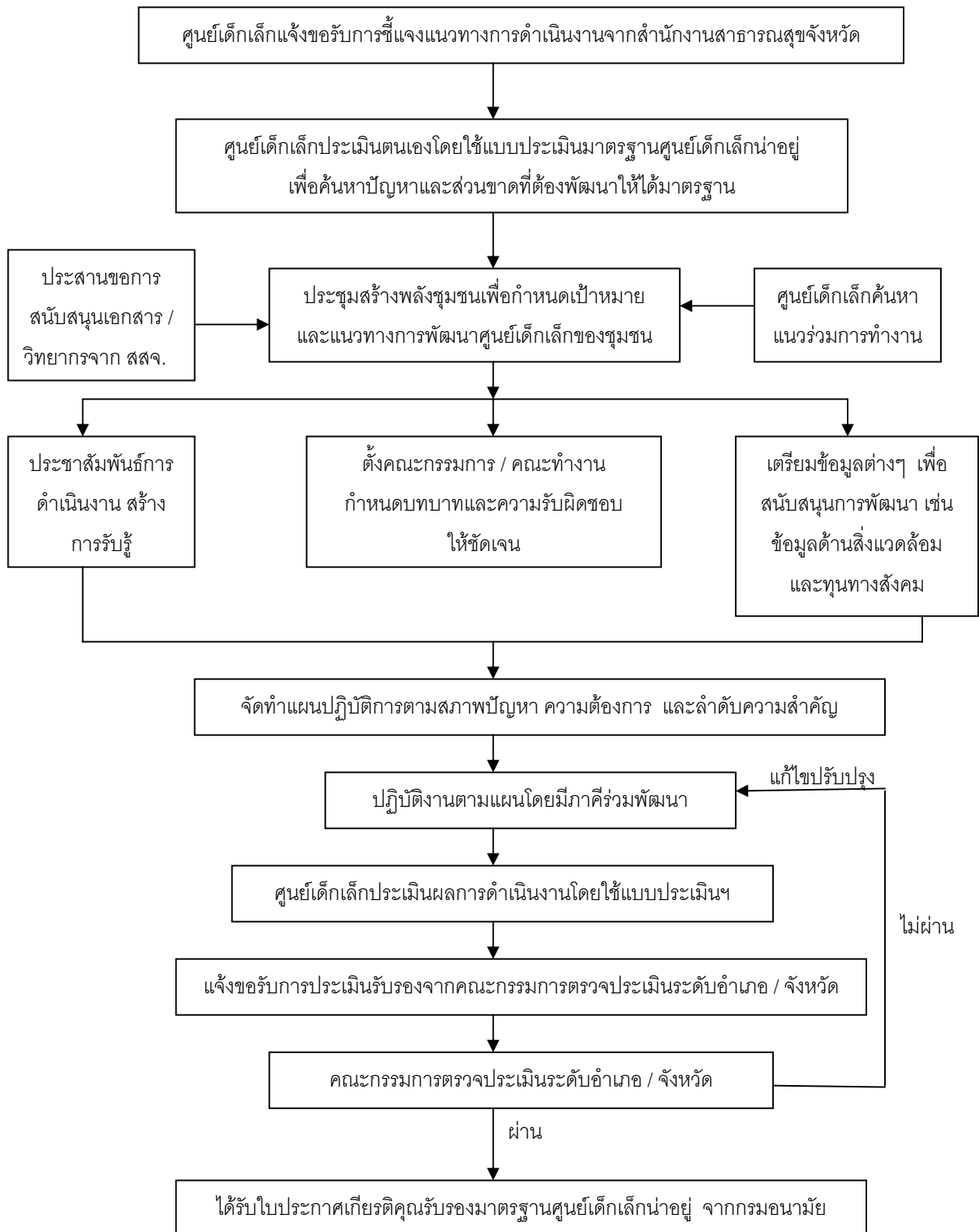
4) ด้านสิ่งแวดล้อม

- (1) ศูนย์เด็กเล็กตั้งอยู่ห่างจากแหล่งมลพิษ / เสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญ และกลิ่นเหม็น
- (2) บริเวณ / ภายในอาคาร สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัยสำหรับเด็ก

- (3) ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศดี
- (4) มีการจัดการด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำอย่างถูกสุขลักษณะ
- (5) มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างถูกสุขลักษณะ

5) **ด้านการบริหารจัดการ**

- (1) มีความโปร่งใสและยุติธรรม
- (2) มีประสิทธิภาพและมุ่งให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุด
- (3) ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ภาพที่ 2.1 แผนผังแสดงขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

1.3 แนวทางการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่

การประเมินศูนย์เด็กเล็ก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินเพื่อการพัฒนาและการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2547 โดยมีแนวทางการประเมินดังนี้

1) **การประเมินเพื่อพัฒนา** เจ้าหน้าที่ของศูนย์เด็กเล็กจะประเมินตนเองครั้งที่ 1 เมื่อเริ่มโครงการ โดยใช้แบบประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ประกอบการค้นหาปัญหาและความต้องการ เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาต่าง ๆ และประเมินตนเองครั้งที่ 2 หลังจากที่ได้ดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ไปแล้วเพื่อประเมินว่าพัฒนาได้ตามเกณฑ์หรือไม่ ก่อนขอรับการประเมินรับรองจากหน่วยงานภายนอก

2) การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานภายนอก

คณะกรรมการตรวจประเมินระดับเขต จังหวัดและอำเภอ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ให้มีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายพัฒนาชุมชน และฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้อาจเพิ่มเติมฝ่ายการศึกษา ฝ่ายชุมชนและอื่น ๆ ตามที่เห็นว่าเกี่ยวข้อง รวมอย่างน้อย 4 – 5 คน และคณะกรรมการทั้งหมดนี้ จะต้องได้รับการชี้แจงแนวทางการประเมิน ฯ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(1) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

ก. **คณะกรรมการตรวจประเมินระดับอำเภอ** ทำหน้าที่ตรวจประเมินรับรอง ฯ ศูนย์เด็กเล็กที่ประเมินผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐานในแต่ละตำบลที่รับผิดชอบ และแจ้งผลการตรวจประเมินไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ข. **คณะกรรมการตรวจประเมินระดับจังหวัด** ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลผลการประเมินของศูนย์เด็กเล็กทั้งจังหวัดและตรวจประเมินศูนย์เด็กเล็กที่ประเมินผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับดี และในรายชื่อคณะกรรมการ ฯ ระดับอำเภอขอให้ตรวจประเมินซ้ำ

ค. **คณะกรรมการตรวจประเมินระดับเขต** ทำหน้าที่ตรวจประเมินรับรองศูนย์เด็กเล็กที่ประเมินผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก และศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ดีเด่นระดับเขต

(2) เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ก. **ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ระดับพื้นฐาน** หมายถึง ประเมินผ่านเกณฑ์ข้อที่กำหนด 9 ข้อ (ข้อที่มีสัญลักษณ์ O)

ข. **ศูนย์เด็กเล็กนอกระดับดี** หมายถึง ประเมินผ่านเกณฑ์ข้อที่กำหนด 17 ข้อ (ข้อที่มีสัญลักษณ์ \bigcirc และ Δ)

ค. **ศูนย์เด็กเล็กนอกระดับดีมาก** หมายถึง ประเมินผ่านเกณฑ์ข้อที่กำหนดจำนวน 26 – 27 ข้อ (ข้อที่มีสัญลักษณ์ \bigcirc และ Δ และ \square 9 – 10 ข้อ)

(3) การประกาศเกียรติคุณ

ศูนย์เด็กเล็กที่คณะกรรมการตรวจประเมินให้ผ่านการประเมินระดับพื้นฐาน เป็นต้นไปจะได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากกรมอนามัย และมีอายุการรับรอง 2 ปี นับจากวันประกาศ

ในกรณีศูนย์เด็กเล็กที่ได้รับการประเมินในปีที่ผ่านมาและมีการพัฒนามากขึ้นในปีถัดไป สามารถขอรับการประเมินซ้ำ และรับรองมาตรฐานใหม่ได้

2. แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

2.1 ความหมายของความรู้ (Knowledge)

บลูม (Bloom Benjamin ,1975 : 271) กล่าวว่า “ **ความรู้** เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่อง ระลึกถึงวิธีและขบวนการต่าง ๆ หรือระลึกถึงแบบกระสวนโครงสร้าง วัตถุประสงค์ในด้านความรู้นั้นเน้นในเรื่องขบวนการทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความจำ ซึ่งเป็นขบวนการเชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบใหม่ “

พจนานุกรมของเวบสเตอร์ (The Lexican Webster Dictionary Encyclopedia Edition 1977 : 531) ได้ให้ความหมายของ **ความรู้**ว่า “ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือการค้นหา หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ ต้องชัดเจน และต้องอาศัยเวลา “

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (อ้างสำเนา: 63) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า **ความรู้** คือ การเรียนรู้ที่เน้นความจำเป็น การระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุประสงค์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระต่อกันไปจนถึงความจำในสิ่งที่อยู่อย่างซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ต่อกัน

อนันต์ สุขเจริญ (2540 : 13) **ความรู้**หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของและบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือการค้นหา การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัยเวลาและมนุษย์ได้มีการเก็บรวบรวมสะสมไว้

สุพัตรา พรหมมินทร์ (2542 : 20) ความรู้หมายถึง ความจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บสะสมไว้ซึ่งได้จากการศึกษา ค้นคว้า สังเกต และจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้

สุวิมล ทองประดิษฐ์ (2542 : 10) ความรู้หมายถึง ความจริง ข้อเท็จจริงและเรื่องราวรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าหรือจากการสะสมประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยเวลาและแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดได้

อรพรรณ เห่งนาเลน (2542 : 12) ความรู้หมายถึง ข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า การสังเกตและประสบการณ์เกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สถานที่และเรื่องราวต่าง ๆ

กนกวรรณ พรหมดิเรก (2543 : 8) ความรู้หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริงของเรื่องราว กฎเกณฑ์ สิ่งของ เหตุการณ์ บุคคล ซึ่งเป็นความจำที่มนุษย์ได้สะสมรายละเอียดของเรื่องราว ปรัชญาการณ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้ เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกให้ปรากฏให้ได้ สังเกตได้ วัดได้

กล่าวโดยสรุป คือ **ความรู้** หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลในการจำและจำได้เกี่ยวกับเรื่องราว ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ประสบการณ์และสามารถพิจารณาเนื้อหาความรู้และทักษะในการนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

2.2 ระดับความรู้

บลูมและคณะ (Bloom and Others อ้างในอรพรรณ เห่งนาเลน 2542 : 12 - 13) ได้แบ่งระดับของความรู้ (Cognitive domain) เป็น 6 ระดับ โดยเรียงจากพฤติกรรมขั้นง่ายไปสู่ชั้นยาก ดังนี้ คือ

1) **ความรู้ ความจำ (Knowledge)** เป็นความสามารถทางสมอง ในอันที่จะทรวไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้เข้าใจในสมอง การวัดว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกได้ซึ่งสิ่งที่จะจำไว้ได้เพียงใด

2) **ความเข้าใจ (Comprehension)** เป็นความสามารถในการสื่อสารความหมาย ที่ให้ผู้อ่านรู้เจตนาของตน และตนเองรู้ความหมาย ความปรารถนาของผู้อื่น

3) **การนำไปใช้ (Application)** เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความจำ และความเข้าใจ ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างได้ผล ความสามารถในการนำไปใช้ไม่ได้หมายความว่าถึงการศึกษาได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น แต่เป็นความสามารถในการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนไปแก้ไขสถานการณ์ให้สำเร็จลุล่วงไป

4) **การวิเคราะห์ (Analysis)** เป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ

5) **การสังเคราะห์ (Synthesis)** เป็นความสามารถในการประกอบส่วนย่อย ๆ ให้เข้ากันได้เป็นเรื่องราว เป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวในหลาย ๆ ลักษณะ แล้วนำมาจัดระบบโครงสร้างเสียใหม่ ให้เกิดสิ่งใหม่ซึ่งมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม

6) **การประเมินค่า (Evaluation)** เป็นความสามารถในการตัดสิน ติราคาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ (Criteria) และมาตรฐาน (Standard) ที่วางไว้

2.3 การวัดความรู้

ในการวัดความรู้มีเครื่องมือหลายชนิด แต่ละชนิดจะเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมาก คือ แบบทดสอบ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งเร้าที่นำไปให้ผู้ถูกสอบให้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้านพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การพูด การเขียน ท่าทาง ฯลฯ เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้ เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น รูปแบบของข้อมูลหรือแบบทดสอบมี 3 ลักษณะ (อ้างในกันทิมา อินทรบุตร 2538 : 31) ดังนี้

1) **ข้อสอบปากเปล่า** เป็นการสอบโดยใช้การตอบโต้ด้วยวาจา หรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบกับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์

2) **ข้อสอบข้อเขียน** ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

(1) **แบบความเรียง** เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายเรื่องราว บรรยายเรื่องราว ประพันธ์ หรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้นั้น

(2) **แบบจำกัดความ** เป็นข้อสอบที่ให้ผู้ตอบพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ มี 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

3) **ข้อสอบภาคปฏิบัติ** เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบตอบสนองออกมาด้วยคำพูด หรือการเขียนเครื่องหมายใด ๆ แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง มักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาการที่ต้องการให้ปฏิบัติ

ในการศึกษาครั้งนี้ วัดเฉพาะความรู้เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กน่ายอยู่ ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพเด็ก การส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการของเด็กในช่วงอายุ 3 – 5 ปี รวมถึงการดูแลรักษาสุขภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก ซึ่งการวัดความรู้จะเป็นแบบจำกัดความคือเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบตัดสินคำถามด้วยการตอบถูกหรือผิดอย่างใดอย่างหนึ่งในแต่ละข้อ ซึ่งอาศัยแนวทางการวัดความรู้โดยใช้ตัวเลขแสดงระดับคุณภาพ (เสรี ลาขโรจน์ 2535 : 66) ดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	0 - 49
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	50 - 59
2	ผลการเรียนปานกลาง	60 - 69
3	ผลการเรียนดี	70 - 79
4	ผลการเรียนดีมาก	80 - 100

จากตัวเลขแสดงระดับคุณภาพดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการวัดความรู้ของผู้ปกครองเด็กในเรื่องเกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กน่ายุและได้แบ่งการวัดเป็น 3 ระดับ คือระดับสูง ระดับปานกลางและระดับต่ำซึ่งทำให้ง่ายและสะดวกในการตัดสินใจว่าผู้ปกครองเด็กมีความรู้อยู่ในระดับใด.

3. แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

3.1 ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ มาจากภาษาลาตินว่า Aptus ซึ่งความหมายที่ให้ไว้คือ เหมาะเจาะ (Fitness) หรือการปรุงแต่ง (Adaptness) (Webster ' New University Dictionary , 1977 : 22) ภาษาอังกฤษคำว่า **ทัศนคติ** มาจากคำว่า Attitude แปลว่า ความรู้สึก ความเห็น (Joseph Friend and David Guralink 1975 : 95)

ความหมายของทัศนคติตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ. 2525) ให้ไว้ว่า **ทัศนคติ** เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า ทัศนะ ซึ่งแปลว่าความเห็น กับคำว่า คติ ซึ่งแปลว่าแบบอย่างหรือลักษณะ เมื่อรวมกันเข้าจึงแปลว่าลักษณะของความเห็น หมายถึงความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

โรคิช (Rokeach , 1970 : 112) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า **ทัศนคติ**เป็นการผสมผสาน หรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good , 1973 : 48 - 49) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า **ทัศนคติ** หมายถึง แนวโน้มและท่าทีที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์หรือค่านิยมหนึ่ง โดยจะมีความรู้สึกและอารมณ์มาเกี่ยวข้องอยู่ในความเห็้นนั้น ซึ่งทัศนคติสังเกตไม่ได้ แต่อารมณ์จะอนุมานได้จากพฤติกรรมทั้งวาจาและท่าทาง

มาร์ติน อี. ฮานท์ (Martin E. Hahn , 1976 : 83) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า **ทัศนคติ** เป็นแรงจูงใจที่บุคคลจะกระทำตามความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น หรือบุคคลใดบุคคล

หนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมอันมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ เช่น เชื่อว่าสิ่งใดถูกจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ดังนั้นทัศนคติจึงอาจเกิดขึ้นได้จากสิ่งต่อไปนี้

- 1) ประสบการณ์แต่ละบุคคล
- 2) ตัวอย่างในการสอนจากบุคคลอื่น
- 3) การได้รับข่าวสาร ทำให้เกิดทัศนคติแตกต่างไปจากเดิม

อนันต์ สุขเจริญ (2540 : 18) ทัศนคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงความรู้สึกหรือความนึกคิดออกมาในลักษณะของพฤติกรรมและการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเชิงบวกหรือเชิงลบ ซึ่งขึ้นกับพื้นฐานจากความเชื่อหรือประสบการณ์ที่เคยได้รับของแต่ละบุคคล

ลัดดาวลย์ สุขุม (2542 : 12) ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกและการตอบสนองของบุคคลจากความคิด ความเข้าใจอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ที่มีต่อสิ่งเร้า ทั้งที่เป็นบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์ทั้งทางบวกและทางลบ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้สภาวะใดสภาวะหนึ่งหรือภายใต้อิทธิพลของสิ่งต่าง ๆ และส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้

สรุปได้ว่า **ทัศนคติ** คือ ความรู้สึกนึกคิดและแสดงออกทางจิตใจ จะบอกถึงอารมณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ประสบการณ์และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งเร้า นั้น ๆ

3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ (อ่างในสุริพร ภัทราพรนันท์ 2541 : 12 – 13) ดังนี้

Cognitive Dissonance Theory แนวความคิดของทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติและกลไกการปรับปรุงของมนุษย์ ซึ่งสรุปว่า มนุษย์ไม่สามารถทนต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลง ขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันได้ เมื่อภาวะทางจิตใจอยู่ในภาวะที่ขัดแย้ง หรือไม่ลงรอยกัน ภาวะจิตนี้จะทำให้เกิดสิ่งสองสิ่งขึ้นในตัวบุคคล คือกระตุ้นให้บุคคลมีกิจกรรมอย่างหนึ่งเพื่อทำให้ภาวะความไม่สบาย อันเกิดจากความขัดแย้ง ความเข้าใจจะมีผลต่อพฤติกรรมและการกระทำของบุคคล ภาวะความขัดแย้งระหว่างความคิด ความเข้าใจเกิดขึ้นเมื่อ

- 1) บุคคลได้รับรู้เหตุการณ์หรือข้อมูลใหม่ซึ่งขัดแย้งกับความรู้สึกของตนอันได้แก่ ความเชื่อ ความคิดเห็นและทัศนคติ
- 2) บุคคลได้พบเห็นเหตุการณ์หรือข้อมูลที่ไม่คาดคิดมาก่อน
- 3) การไม่เห็นกับบุคคลอื่นในสังคม
- 4) การบังคับให้ยอมทำตาม ทำให้บุคคลเกิดความขัดแย้งระหว่างความคิดเห็นกับการกระทำเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น บุคคลสามารถลดความขัดแย้งลงด้วยการกระทำดังนี้

- (1) หาข้อมูลใหม่มาสนับสนุนความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของตน

(2) ไม่รับหรือหลีกเลี่ยงข้อมูลที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น

(3) เปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความคิด หรือเปลี่ยนความคิดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของตน

(4) เปลี่ยนความคิดให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม

Consistency Theory ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลมีทัศนคติอย่างไรนั้น เกิดจากความสอดคล้องสม่ำเสมอขององค์ประกอบของทัศนคติ ทั้งด้านความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก พฤติกรรมและทัศนคติจะเปลี่ยนไป

Rosenberg and Abelson , (1958 : 546) กล่าวว่าความสอดคล้องเกิดขึ้นในลักษณะที่มีความรู้สึกของบุคคลสอดคล้องกับทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จะคงที่ จนกระทั่งถึงระดับที่บุคคลไม่สามารถจะทนต่อไปได้ บุคคลจะลดความขัดแย้งโดยการ

1) คงทัศนคติของตนไว้

(1) ไม่รับรู้ข้อมูลใด ๆ ที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น

(2) แยกแยะและเลือกรับเฉพาะข้อมูลที่สอดคล้องกับความรู้สึก ความคิดเห็นของตน

2) เปลี่ยนทัศนคติไปตามข้อมูลที่ได้รับ

3.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่กำเนิดเอง สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลต่อทัศนคติซึ่งได้แก่ ศาสนา ความเชื่อในสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของสังคม สื่อมวลชนต่าง ๆ (อ้างโนอนันต์ สุขเจริญ 2540 : 20) ดังนั้นปัจจัยที่กำหนดทัศนคติของบุคคลจึงได้แก่

1) การเรียนรู้ ได้แก่ การอบรมสั่งสอน อันจะเป็นการสะสมและรวบรวมประสบการณ์เอาไว้เป็นจำนวนมาก เช่น เด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมี ความเลื่อมใสในพุทธศาสนา เพราะได้รับอิทธิพลจากการอบรมสั่งสอน ประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้

2) ประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคลโดยตรง เช่น บุคคลที่เคยรับประทานอาหารทะเลแล้วแพ้ ก็ย่อมจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาหารทะเล

3) เหตุการณ์ประทับใจใน 2 ข้อแรกนั้นจะเป็นการสะสมประสบการณ์หลาย ๆ ครั้ง และเกิดทัศนคติ แต่ทัศนคติก็สามารถเกิดขึ้นได้หากได้รับเหตุการณ์เพียงครั้งเดียว และรู้สึกประทับใจ ซึ่งอาจจะประทับใจในทางบวกหรือลบก็ได้

4) การรับเอาแบบทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยยอมรับเอาทัศนคติของผู้ที่เหนือกว่ามาปฏิบัติต่อ เช่น รุ่นน้องรับทัศนคติบางเรื่องมาจากรุ่นพี่

5) เกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น การมองคนในแง่ร้ายก็จะมีแนวโน้มในทางทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคมอยู่เสมอ

6) เกิดจากอิทธิพลจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดทั้งความเข้าใจและอารมณ์ ชักจูงไปสู่การปฏิบัติได้

การเกิดทัศนคติมีมูลเหตุ 2 ประการคือ

1) ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์ ทัศนคติซึ่งเกิดขึ้นกับตัวบุคคลจากการได้พบเห็นคุ้นเคย ได้ทดลอง ฯลฯ อันถือเป็นประสบการณ์โดยตรงและจากประสบการณ์โดยอ้อม ได้แก่ การได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นภาพหรือได้อ่านเกี่ยวกับสิ่งนั้น ฯลฯ

2) ค่านิยมและการตัดสินค่านิยม เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้

บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้นมักขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ บุคคลใด ถ้ามีความพอใจในการได้มีประสบการณ์ในสิ่งใดถือได้ว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าตรงกันข้ามก็ถือว่ามีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

3.4 การวัดทัศนคติ

วิธีการวัดทัศนคติ (อ้างใน สุวีฑร ภัทราพรนันท์ 2541 : 17)

ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสังเกต หรือวัดได้โดยตรง การวัดทัศนคติที่บุคคลมีต่อผู้คน สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เป็นเป้าหมายของทัศนคติ กระทำได้ 2 วิธีคือ วิธีที่ 1 การสังเกตจากการกระทำ คำพูด และสีหน้าท่าทาง หรือสัมภาษณ์ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ซึ่งต้องใช้เวลา กำลังคน และค่าใช้จ่ายมาก วิธีที่ 2 การวัดโดยใช้มาตราวัดทัศนคติ (Attitude scale) ซึ่งวิธีการนี้ได้พัฒนาจนเป็นที่นิยมโดยมีหลายแบบ หลายลักษณะที่นิยมใช้คือ

วิธีของลิเคิร์ต (Likert)

มาตราการวัดทัศนคติตามวิธีของลิเคิร์ต วัดโดยใช้ข้อความเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สอบถามความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเรื่องนั้น การตอบสนองข้อความนั้นอาจเป็นได้ทั้ง เห็นด้วยหรือพอใจ (Favorable) หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น (Unfavorable) หรือแสดงความไม่แน่ใจ (Uncertain) กับข้อความนั้น

1) วิธีการสร้าง

(1) เขียนข้อความเกี่ยวกับคุณค่า คุณลักษณะของเรื่องที่จะสอบถามให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญๆ โดยมีข้อความที่แสดงคุณค่าหรือลักษณะของเรื่องนั้นทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

(2) กำหนดระดับ (Scale) ของการตอบสนองในแต่ละข้อความทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly agree) เห็นด้วย (Agree) ไม่แน่ใจ (Uncertain) ไม่เห็นด้วย (Disagree) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly disagree)

2) การตรวจให้คะแนน การให้น้ำหนักหรือคะแนน เพื่อแทนระดับทัศนคติตามวิธีการของลิเคิร์ท มี 3 วิธี คือ

- (1) ใช้วิธีหลักของคะแนนมาตรฐาน (Standard score weighting method)
- (2) วิธีกำหนดค่าน้ำหนัก (Arbitray weighting method)
- (3) วิธีหาผลรวมค่าน้ำหนักความเบี่ยงเบน (Sigma deviate weighting method)

การให้น้ำหนักหรือคะแนนความเห็นในแต่ละระดับด้วยวิธีการดังกล่าว ทำให้มาตราการวัดทัศนคติตามวิธีของลิเคิร์ทใช้ได้สะดวก เพราะใช้วิธีกำหนดค่าน้ำหนักแบบจงใจเพื่อให้เป็นค่าน้ำหนักประจำของแต่ละระดับความคิดเห็นเหมือนกันทุกข้อความ คือกำหนดเป็น 5 - 4 - 3 - 2 - 1 แต่ถ้าข้อความใดกล่าวในลักษณะลบการให้น้ำหนักความคิดเห็นข้อความนั้นจะให้กลับกันเป็น 1-2-3-4-5

การกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท สเกลนั้น นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและกำหนดการแปลความหมายข้อมูลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51-5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51-4.50	เห็นด้วยมาก
2.51-3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51-2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00-1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
0.00-1.00	ความเห็นสอดคล้องกันสูง
1.01-1.50	ความเห็นสอดคล้องกันปานกลาง
1.51-ขึ้นไป	ความเห็นสอดคล้องกันต่ำ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวัดทัศนคติของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อการดูแลสุขภาพเด็ก การส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก รวมถึงทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก และการดูแลสุขภาพความปลอดภัยให้แก่เด็ก การวัดทัศนคติครั้งนี้ ใช้วิธีการวัดของลิเคิร์ท เพราะเป็นวิธีที่

นิยม สะดวก สร้างง่าย แต่ได้ปรับวิธีการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งคำตอบดังกล่าวมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ตอบสามารถตัดสินใจในการตอบได้ง่ายขึ้น

4. แนวคิด / ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์เริ่มอยู่กันเป็นชุมชน ซึ่งเกิดได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ และหลายวัตถุประสงค์ จึงไม่มีนักวิชาการคนใดสามารถให้คำนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมได้อย่างครอบคลุมและถูกต้อง นอกจากนี้ข้อบ่งชี้ของเนื้อหาสาระของการมีส่วนร่วมยังไม่กระจ่างชัดเจนเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามคำว่า **การมีส่วนร่วม** ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เน้นเฉพาะตามความสนใจของตน ดังนี้

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin , 1976 : 138 อ้างในจิราวุฒิ ศศิธรเดช 2541:36) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่า **การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม** คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

วิลเลียม ดับบลิว รีตเตอร์ (William W. Reeder อ้างใน ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ 2541:11) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม

ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541 : 12) ได้ให้ความหมายว่า **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นอย่างบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน มีผลให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานหรือโครงการเกิดประสิทธิผล

ชื่นใจ บุชาธรรม (2542 : 14) ได้ให้ความหมายว่า **การมีส่วนร่วมของประชาชน** หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนในอันที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาทั้งนี้เกิดจากความพอใจส่วนตนที่จะร่วมมือกับบุคคลอื่นในกลุ่ม ให้เกิดแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

ทองชุบ บุญเสื่อ (2543 : 54) ได้ให้ความหมายว่า **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การที่จะให้ประชาชนมีบทบาทมากถึงขั้นเป็นตัวนำของการพัฒนา นับตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม

ดรฤณี อ้นขวัญเมือง (2544 : 57) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การที่ประชาชน กลุ่มคน หรือองค์กรต่าง ๆ เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน โดยสามารถดำเนินการได้ใน 3 ระดับ คือ การให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกรอบนโยบายและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของชุมชนที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การที่บุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรได้ร่วมกันคิด แก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินการและทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติงานและร่วมติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือทำให้บุคคลได้ประโยชน์จากการกระทำสิ่งเหล่านั้น ซึ่งในที่นี้คือการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้น่าอยู่

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้ศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมไว้หลายทฤษฎี ในที่นี้จะขอกล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา (อ้างใน กรรณิกา ประกอบทรัพย์ 2540 : 25)

1) ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action)

รีดเดอร์ (Reeder, 1974 : 39 - 53) ได้กล่าวว่า การกระทำทางสังคม (Social Action) ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยหนึ่ง และได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่เรียกว่าความเชื่อหรือความไม่เชื่อ (Believes or Disbelieves) มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าวต่อไปนี้

- (1) เป้าหมาย (Goal)
- (2) ความเชื่อที่สืบทอดกันมา (Believes Orientation)
- (3) ค่านิยมมาตรฐาน (Standard Values)
- (4) นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)
- (5) ความคาดหวัง (Expectation)
- (6) ความผูกพัน (Commitments)
- (7) แรงเสริม (Reinforcement)
- (8) โอกาส (Opportunity)
- (9) ความสามารถ (Ability)
- (10) การสนับสนุน (Support)

และได้อธิบายถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคมไว้ ดังนี้

- (1) ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคม จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งแต่ละคนก็มีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำ
- (2) บุคคลหรือองค์การ จะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผล ซึ่งตัดสินใจเองได้ว่าสอดคล้อง หรือตรงกับปัญหาและสถานการณ์นั้น ๆ
- (3) เหตุผลบางประการอาจสนับสนุนการตัดสินใจ และเหตุผลบางประการอาจต่อต้านการตัดสินใจ
- (4) เหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจให้น้ำหนักที่แตกต่างกัน การเลือกเหตุผล หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
- (5) เหตุผลในการตัดสินใจนั้น ไม่ใช่มาจากเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง
- (6) การตัดสินใจของกลุ่มของเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้น ๆ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทุกโอกาส
- (7) กลุ่มของปัจจัย หรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้น ย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลง
- (8) สำหรับกรณีเฉพาะอย่างภายใต้การกระทำทางสังคม จะมีบ่อยครั้งที่มีทางเลือกสองหรือสามทาง เพื่อที่ตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น
- (9) ผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจอาจเลือกทางใดทางหนึ่ง
- (10) เหตุผลที่จะตัดสินใจสามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกต้องแล้ว

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า การเร้าให้เกิดกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมโดยต้องมีความเข้าใจในวิถีชีวิต ค่านิยม จารีตประเพณี ทัศนคติของบุคคล การพัฒนาโดยใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมนำไปสู่การที่สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบของการมีส่วนร่วมและสมัครใจ

2) ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม (Theory of Social Psychology)

มาสโลว์ (Maslow , 1954 : 90) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Motivation) ของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการ และได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจ ความต้องการเหล่านั้นถูกจำกัดลำดับขั้นของความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มไปในทางที่จะบำบัดความต้องการ

เหล่านั้นอยู่เสมอ ซึ่งความต้องการพื้นฐานที่ทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ 5 ประการด้วยกันและแยกออกเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Psychological Need) ถือเป็นความต้องการขั้นแรกสุด
- (2) ความต้องการปลอดภัย (Safety Need)
- (3) ความต้องการความรัก (Love or Belonging Need)
- (4) ความต้องการการยกย่องนับถือจากคนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม (Esteem Need)
- (5) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self Actualization Need)

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของมนุษย์เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์เกิดการมีส่วนร่วม

3) ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory)

โรเจอร์ (Roger , 1973 : 45) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารไว้ว่า การที่บุคคลจะมีการรับของใหม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัวและช่องทางการสื่อสารดังนี้

- (1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัว ได้แก่ อายุ สถานภาพทางสังคมฐานะทางเศรษฐกิจ รวมถึงรายได้ ขนาดที่ดิน การถือครองที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่างซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา
- (2) ช่องทางการสื่อสาร ความรู้หรือกระบวนการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร

ช่องทางการสื่อสารเป็นวิธีการที่ผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารแยกได้ 2 ลักษณะคือ

(1) **ช่องทางสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel)** เป็นวิถีทางในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

(2) **ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interperson Channel)** เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

สรุปได้ว่ากระบวนการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเพิ่มความรู้ สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ ย่อมส่งผลให้มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น

4.3 รูปแบบและการมีส่วนร่วม

สหประชาชาติ (United Nation,1981 อ้างใน เอื้อมพร พูนขวัญ 2543 : 13) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบ คือ

1) **การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous)** เป็นโดยการอาสาสมัครหรือรวมตัวกันเองขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

2) **การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced)** เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือการสนับสนุนโดยรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา

3) **การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Coercived)** เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือโดยการบังคับโดยตรง เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลในทันที แต่จะไม่ได้ผลในระยะยาวและมีผลเสียที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

โคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff , 1980 : 213 – 218 อ้างใน ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ 2541 : 16) แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) **การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)** ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือริเริ่มการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจในการปฏิบัติ

2) **การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)** ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3) **การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)** ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ทางด้านสังคม หรือประโยชน์ส่วนบุคคล

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ในการศึกษานี้ เป็นการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ทั้งทางด้านการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือช่วยด้วยแรงกาย ซึ่งการที่ผู้ปกครองและชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้น่าอยู่ได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น ความคาดหวัง ความผูกพัน แรงเสริม โอกาสและความสามารถของแต่ละบุคคล รวมถึงค่านิยม ประเพณีและทัศนคติของบุคคลด้วย

จากการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบของกรมอนามัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กมี 3 แบบคือ

1. **การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมวางแผนดำเนินการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

2. **การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ** คือ ร่วมสนับสนุนทรัพยากร เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และแรงงาน ฯลฯ เพื่อพัฒนาปรับปรุงศูนย์เด็กเล็ก

3. **การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์** คือ การได้รับประโยชน์จากการร่วมพัฒนา ได้ประโยชน์ทั้งทางด้านสังคม ส่วนรวมและส่วนตน ทำให้ลูกหลานได้รับการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้ง 3 แบบนี้ ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมบริหารจัดการและรับประโยชน์ร่วมกัน แต่ในส่วนของผลประโยชน์ ผู้ปกครองเด็กยังไม่ได้เข้าร่วมดำเนินการหรือร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจประเมิน อาจเป็นเพราะยังไม่เห็นความสำคัญ หรือไม่มีความมั่นใจว่าตนเองสามารถทำได้และคิดว่าเป็นหน้าที่ของทางภาครัฐจึงยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจประเมินผล

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นการค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน ผู้ศึกษาได้ค้นคว่างานวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

อารยา วัฒนกิจ (2526 : บทคัดย่อ อ้างในสุริรัตน์ ภูวัฒนศิลป์ 2539 : 29) ได้ศึกษา ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้ปกครองที่มีอายุน้อย มีการศึกษาสูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้สูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กสูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำ

ปนัดดา ภูเจริญศิลป์ (2541 : 146) ได้ศึกษาบทบาทของกรรมการชุมชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ภาระครอบครัว การรับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ความคาดหวังในผลประโยชน์ แรงจูงใจทางการเมือง และการรับรู้เกี่ยวกับความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน และปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ การศึกษา และความคาดหวังสภาพแวดล้อมชุมชนในอนาคต ส่วนปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อิทธิพลกลุ่ม การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่น

และการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การสนับสนุนจากภาคเอกชนและองค์กรพัฒนา

ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า เพศ อายุ อาชีพ และความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ๔ มากกว่าที่มีอายุน้อย อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สูงสุด รองลงมาคือ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ประมง รับจ้าง เกษตรกรและอื่น ๆ ตามลำดับและความคิดเห็นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคมและความรู้ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรพรรณ เห่งนาเลน (2542) ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพยาบาลภายในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี พบว่าพยาบาลส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในระดับปานกลางและมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้ากับการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าแบบมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พัชรินทร์ พันธุ์แน่น (2543) ศึกษาความรู้ความตระหนักและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติตนของพนักงานเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร พบว่าพนักงานที่มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายอยู่ในระดับต่ำ ส่วนพนักงานที่มีความรู้ในระดับสูงจะมีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง สรุปได้ว่าระดับความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือ พนักงานที่มีความรู้ต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

เอกชัย สุนทรภาส (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานบริษัทบริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพจำกัด (มหาชน) ในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า พบว่า พนักงานกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 80.8 มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 35 ปี ร้อยละ 29.6 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี พนักงานโดยทั่วไปมีระดับการรับรู้ข่าวสารในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.7 มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.0 และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.0 จากการศึกษาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าขึ้นอยู่กับการรับรู้ข่าวสาร (สถานการณ์พลังงานไฟฟ้าโดยทั่วไป นโยบายของรัฐในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า

และการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด) และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมหลายปัจจัย ทั้งในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ในส่วนของปัจจัยภายในและภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทศนคติการสนับสนุนจากครอบครัว / ท้องถิ่น / รัฐบาล ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้วข้างต้น ในบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ มาใช้เป็นแนวทางการศึกษา เพื่อค้นหาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ดีเด่น ระดับเขต ปี 2547 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กที่นำบุตรหลานมาฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547 จำนวน 25 แห่งทั่วประเทศ เป็นจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,215 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กซึ่งนำบุตรหลานมาฝากดูแลในศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ดีเด่น ระดับเขต ปี 2547 จำนวน 25 แห่ง โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ดังนี้

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เลือกพื้นที่ศึกษาวิจัยจากศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ดีเด่น 25 แห่ง ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ดีเด่นระดับเขต ปี 2547 จากทั่วประเทศ

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่าง

2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane , 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N (e)^2}$$

N = ขนาดของประชากร (ผู้ปกครองเด็กในศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ดีเด่นจำนวน 2,215 คน)

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างในที่นี้ใช้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$N = \frac{2,215}{1+2,215 (0.05)^2}$$

$$n = 340$$

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน

- 2.2 กำหนดสัดส่วนตัวอย่างในแต่ละแห่ง

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำแนกเป็นสัดส่วนดังนี้

ตารางที่ 3.1 รายชื่อศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547 จำนวนผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์เด็กเล็กที่น่าอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547	ผู้ปกครอง(คน) กลุ่มตัวอย่าง(คน)	
	N	n
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่บ้านจรรยา 6 อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	33	5
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี	112	17
3. ศูนย์เด็กเล็กบ้านบางยายอัน อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท	99	15
4. ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว	60	10
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	70	11
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดห้วยหิน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	197	30
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดห้วยจรเข้มะ เทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม	227	35
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองหญ้าปล้อง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี	80	12
9. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคลองมะขวิด อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	57	9
10. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสิงสาร อำเภอสิงสาร จังหวัดนครราชสีมา	52	8
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	80	12
12. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	86	13
13. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเพิ่ม อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี	57	9
14. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านน้ำลึก อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ	100	15
15. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่าหมี อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร	63	10
16. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองไผ่ อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร	32	5
17. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ภักดีวิทยานันต์ วัดทวีรัตนาราม อำเภอตากคลี จังหวัดนครสวรรค์	90	14
18. ศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนค่ายพ่อขุนผาเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	50	8
19. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลศรีพนมมาศอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์	59	9
20. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสุภานาวาบ้านแพด อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา	60	9
21. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านด้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย	113	17
22. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดมาบอำมฤต อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร	110	17
23. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดลุมพินี อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา	144	22
24. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านพรุ (ศูนย์ที่ 2) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	94	14
25. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านยวนโปะ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง	90	14
รวม	2,215	340

2.3 สุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นคำถามแบบเติมข้อความและเลือกตอบ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองเด็กที่ศูนย์เด็กเล็กของสถานอนามัยเด็กกลางของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี นำมาวิเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม และนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้แบ่งลักษณะของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็ก ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้าย อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก จำนวน 9 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และ เติมข้อความ (Open ended)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวบุคคล แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย

เป็นการสอบถามความรู้โดยให้เลือกตอบถูก-ผิดจำนวน 20 ข้อ โดยมีค่าคะแนน 0-20 คะแนน

1. เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบถูก	ได้	1 คะแนน
ตอบผิด	ได้	0 คะแนน

2. เกณฑ์พิจารณาระดับความรู้

ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-20 คะแนน ดังนี้

ความรู้ระดับต่ำ คะแนนอยู่ในช่วง 0-10 คะแนน (0.01 - 50.00 %)

ความรู้ระดับปานกลาง คะแนนอยู่ในช่วง 11-15 คะแนน (50.01 - 75.00 %)

ความรู้ระดับสูง คะแนนอยู่ในช่วง 16-20 คะแนน (75.01 - 100 %)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

เป็นการสอบถามด้านทัศนคติ ความรู้สึก นึกคิด ความชอบ ไม่ชอบ หรือ พอใจ ไม่พอใจ โดยให้เลือกตอบ เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัด 4 ระดับ

1. เกณฑ์ให้คะแนน

ตัวเลือก	คะแนน	
	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	1
เห็นด้วย	3	2
ไม่เห็นด้วย	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	4

2. เกณฑ์พิจารณาระดับทัศนคติ

ทัศนคติระดับต่ำ คะแนนอยู่ระหว่างคะแนนต่ำสุดถึง $\bar{X} - S.D.$ คือ 31 – 63

ทัศนคติระดับปานกลาง คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm S.D.$ คือ 64 – 73

ทัศนคติระดับสูง คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} + S.D.$ ถึงคะแนนสูงสุดคือ 74 – 77

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนจากภาครัฐ/ เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน

เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนที่ทำให้บุคคลสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความเสียสละ ทูมเทที่จะช่วยกันวางแผน แก้ไขปัญหา ปรับปรุงให้ศูนย์เด็กเล็กพัฒนาได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้เด็ก ๆ ได้อาศัยอยู่อย่างปลอดภัย ได้รับการส่งเสริมสุขภาพและมีพัฒนาการตามวัย ประกอบด้วยคำถาม 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัด 4 ระดับ

1. เกณฑ์การให้คะแนน

ตัวเลือก	คะแนน	
	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
จริงที่สุด	4	1
จริง	3	2
ไม่จริง	2	3
ไม่จริงที่สุด	1	4

2. เกณฑ์พิจารณาระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน /

ผู้ปกครองและชุมชน

การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนระดับต่ำ คือ คะแนนอยู่ระหว่าง คะแนนต่ำสุดถึง $\bar{X} - S.D.$ คือ 15 - 41

การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนระดับปานกลาง คือ คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm S.D.$ คือ 42 - 49

การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนระดับสูง คือ คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} + S.D.$ ถึงคะแนนสูงสุดคือ 50 - 57

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ เป็นการสอบถามการกระทำของผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ประกอบด้วยคำถาม 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 4 ระดับ

1. เกณฑ์การให้คะแนน

ตัวเลือก	คะแนน	
	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
ปฏิบัติมาก	4	1
ปฏิบัติค่อนข้างมาก	3	2
ปฏิบัติค่อนข้างน้อย	2	3
ปฏิบัติน้อย / ไม่ได้ปฏิบัติ	1	4

2. เกณฑ์พิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กระดับต่ำ คือ คะแนนอยู่ระหว่าง คะแนนต่ำสุด ถึง $\bar{X} - S.D.$ คือ 15 – 23

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กระดับปานกลาง คือ คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm S.D.$ คือ 24 - 40

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กระดับสูง คือ คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} + S.D.$ ถึงคะแนนสูงสุดคือ 41 – 57

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย

2. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษา นำมาสร้างแบบสอบถามโดยมีข้อคำถามที่เป็นปลายปิดและปลายเปิด และมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ที่สร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

5.2 การทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจความถูกต้องของเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองเด็กในศูนย์เด็กเล็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ที่ศูนย์เด็กเล็กสถานอนามัยเด็กกลางของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีและนำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

(Alpha) ตามวิธีของครอนบาร์ท (Cronbach,1970) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความเชื่อมั่นเป็นส่วน ๆ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นมีดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.70

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.77

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ = 0.78

5.3 นำผลการวิเคราะห์การทดสอบมาปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้ายและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากหน่วยงานคือ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพมหานคร ซึ่งดูแลรับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กสถานอนามัยเด็กกลางของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการทดลองใช้แบบสอบถามก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังศูนย์เด็กเล็กนอกระบบดีเด่นระดับเขตทั่วประเทศ 25 แห่ง โดยทางไปรษณีย์และโทรศัพท์ประสานงานกับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 และศูนย์เด็กเล็กนอกระบบที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองเด็กและส่งกลับมายังสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยไม่ต้องติดแสตมป์ ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 30 วัน ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม – 20 เมษายน 2548

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับทางไปรษณีย์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ความถูกต้อง ครบถ้วนของคำตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ค่าสถิติและตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้าย อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก ปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาศูนยเด็กเล็กนําอยู่ การสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนยเด็กเล็กนําอยู่ โดยนํามาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายให้เห็นลักษณะของข้อมูล

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ข้อมูลทั่วไป) กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนยเด็กเล็กโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi – square)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ แต่ละปัจจัยกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนยเด็กเล็กนําอยู่ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson ' s Product Moment Correlation Coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หมายถึง ดัชนีที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวหรือมากกว่าสองตัว ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง - 1 ถึง + 1 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบแสดงว่า ตัวแปรสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์ในทางกลับกันคือค่าตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งมีค่าต่ำและค่าตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าต่ำ ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูง ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวกแสดงว่า ตัวแปรสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน คือ ค่าตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงด้วยและถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรตัวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนยเด็กเล็กนําอยู่ กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 0.05

การนำเสนอผลงานวิจัย

การสรุปผลและรายงานผลการวิจัย โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็นการพรรณนาประกอบตารางและเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ
ดีเด่นระดับเขตปี 2547 ” เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา มี
วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้ / ทักษะของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ
ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ศึกษาความสัมพันธ์ของ
ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในตัวบุคคล การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับ
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 340 คน

การวิเคราะห์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
ครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ข้อมูลทั่วไป) กับการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์
(X^2 - test) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายใน
ตัวบุคคลและการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
เด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้วยวิธีของเพียร์สัน
(Pearson ' s Product Moment Correlation Coefficient) นอกจากนี้ยังใช้สถิติอื่น ๆ ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์สถิติทั้งหมดนี้ได้กระทำโดยรวมในแต่ละตอน เพื่อให้ได้ผล
การวิเคราะห์ข้อมูลที่ชัดเจนที่สุด

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำอธิบายโดยแบ่งการ
นำเสนอออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก

ตอนที่ 2 ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในตัวบุคคล
การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน และความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผล
ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ตอนที่ 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานเพื่อการตรวจสอบสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้าย อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็ก

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
1. อายุ (ปี)		
20 – 30	93	27.4
31 - 40	175	51.5
41 – 50	57	16.7
51 ปี ขึ้นไป	15	4.4
\bar{X} =35.64 S.D. =7.86 ค่าต่ำสุด = 20 ปี ค่าสูงสุด = 66 ปี		
2. เพศ		
ชาย	114	33.5
หญิง	226	66.5
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	6	1.8
ประถมศึกษา	90	26.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	55	16.1
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช.	81	23.8
อนุปริญญาหรือปวส.	22	6.5
ปริญญาตรี	73	21.5
สูงกว่าปริญญาตรี	13	3.8
4. สถานภาพสมรส		
สมรส	314	92.4
แยก / หย่า / หม้าย	26	7.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
5. สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	131	38.5
สมาชิกในครอบครัว	209	61.5
6. จำนวนบุตร (คน)		
1 – 2	277	81.5
3 – 4	58	17.1
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	5	1.4
อายุบุตรคนสุดท้าย (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3	158	46.5
3.1 – 6	146	42.9
มากกว่า 6	36	10.6
$\bar{X} = 5.48$ S.D. = 6.30 ค่าต่ำสุด = 1 ปี ค่าสูงสุด = 32 ปี		
7. อาชีพ		
การเกษตร	75	22.1
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	97	28.5
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	61	17.9
รับจ้าง	107	31.5
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000	124	36.4
5,001 – 10,000	91	26.8
10,001 – 15,000	38	11.2
15,001 ขึ้นไป	87	25.6
$\bar{X} = 13,515.12$ S.D. = 14,543.62 ค่าต่ำสุด = 500 ค่าสูงสุด = 100,000 บาท		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
9. ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก		
พ่อ / แม่	295	86.8
อื่น ๆ (ปู่ ย่า ตา ยาย ป้า น้า)	45	13.2

จากตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กสามารถจำแนกได้ดังนี้

อายุ พบว่า ผู้ปกครองเด็กร้อยละ 51.5 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี รองลงมาร้อยละ 27.4 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี และร้อยละ 16.7 และ 4.4 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ซึ่งผู้ปกครองอายุน้อยที่สุด 20 ปี และอายุมากที่สุด 66 ปี

เพศ พบว่า ผู้ปกครองเด็กส่วนมากร้อยละ 66.5 เป็นเพศหญิงและร้อยละ 33.5 เป็นเพศชาย

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเด็กร้อยละ 26.5 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 23.8 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. ร้อยละ 21.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 16.1 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สถานภาพสมรส พบว่า ผู้ปกครองเด็กส่วนมากร้อยละ 92.4 มีสถานภาพสมรส รองลงมาและร้อยละ 7.6 แยก / หย่า / หม้าย

สถานภาพในครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองเด็กส่วนมากร้อยละ 61.5 เป็นสมาชิกในครอบครัว และร้อยละ 38.5 เป็นหัวหน้าครอบครัว

จำนวนบุตร พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากร้อยละ 81.5 มีบุตร 1 – 2 คน รองลงมาร้อยละ 17.1 มีบุตร 3 – 4 คน และร้อยละ 1.4 มีบุตรมากกว่า หรือเท่ากับ 5 คน ตามลำดับ ซึ่งผู้ปกครองมีบุตรน้อยที่สุด 1 คน และมากที่สุด 12 คน

อายุบุตรคนสุดท้าย พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากร้อยละ 46.5 มีบุตรคนสุดท้ายอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี รองลงมาร้อยละ 42.9 มีบุตรคนสุดท้าย อายุระหว่าง 3.1 - 6 ปี และร้อยละ 10.6 มีบุตรคนสุดท้ายอายุมากกว่า 6 ปี ตามลำดับ ซึ่งผู้ปกครองเด็กมีบุตรคนสุดท้ายอายุต่ำสุด 1 ปี และสูงสุด 32 ปี

อาชีพ พบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 31.5 มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 28.5 มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 21.1 และ 17.9 มีอาชีพการเกษตรและรับราชการ / รัฐวิสาหกิจตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 36.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท รองลงมาร้อยละ 26.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 25.6 และ 11.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไปและ 10,001 - 15,000 บาท ตามลำดับ ซึ่งผู้ปกครองเด็กมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุด 500 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด 100,000 บาท

ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากร้อยละ 86.8 เป็นพ่อ / แม่ รองลงมาร้อยละ 13.2 เป็นญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย บ้า น้า

ตอนที่ 2 ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่และทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ และการสนับสนุนภาครัฐ/เอกชน/ผู้ปกครองและชุมชนที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1 ตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ เช่น การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน การส่งเสริมสุขภาพในทุกด้านและพัฒนาการเด็ก รวมถึงการดูแลสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กเล็กด้วย

การวัดความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบถูก - ผิด จำนวน 20 ข้อ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0 - 20 คะแนน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คือ 18.99 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คือ 1.40

ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.2 และ 4.3

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กนํ้าอู่ของผู้ปกครองเด็ก

ความรู้	\bar{X}	S.D.
1. ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอู่ ควรได้รับการดูแลรักษาความสะอาดภายในอาคารอย่างสม่ำเสมอ	1.00	0.05
2. ควรจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณศูนย์เด็กเล็กให้เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะบริเวณที่เตรียมปรุงอาหาร ไม่ควรให้เด็กเข้าไปเล่น	1.00	0.05
3. สภาพแวดล้อมโดยรอบศูนย์เด็กเล็กนํ้าอู่ ไม่ควรมีขยะทิ้งเกลื่อนกลาดเพราะเป็นบ่อเกิดเชื้อโรค	0.99	0.90
4. ผู้ดูแลเด็กทุกคนควรได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	0.99	0.08
5. ในแต่ละมื้ออาหารควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และหลากหลาย ครบ 5 หมู่ตามหลักโภชนาการ	0.99	0.09
6. ควรส่งเสริมให้เด็กล้างมือก่อนกินอาหาร และหลังจากใช้ส้วมทุกครั้ง	0.99	0.08
7. ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานน้ำอัดลม ขนมกรุบกรอบ และขนมหวานเสมอ เพราะจะทำให้เด็กมีสมองที่ฉลาด	0.99	0.21
8. การระดมความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	0.98	0.15
9. ในแต่ละวันควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้ง 3 มื้อ เพราะเป็นช่วงวัยกำลังเจริญเติบโต	0.98	0.14
10. ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กล้างมือก่อนกินอาหาร เพราะเด็กใช้ช้อนตักอาหารอยู่แล้ว ไม่ได้ใช้มือหยิบอาหารกินโดยตรง	0.98	0.15
11. ต้องส่งเสริมให้เด็กแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารทุกครั้ง	0.98	0.14
12. ควรส่งเสริมให้เด็กมีแก้วน้ำ แปรงสีฟันประจำตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่นเพราะสามารถป้องกันโรคติดต่อได้	0.98	0.13
13. เด็กเล็กควรได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ – แม่ เท่านั้น ซึ่งจะทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่ควรให้ผู้อื่นดูแล	0.95	0.21
14. การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพนั้นจะต้องพัฒนาที่ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองเป็นสำคัญ	0.94	0.24
15. การพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมในศูนย์เด็กเล็กไม่ใช่ความจำเป็นในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	0.94	0.24

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความรู้	\bar{X}	S.D.
16. เด็กดีมีนมเป็นประจำอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องรับประทานอาหารครบ 3 มื้อก็ได้	0.94	0.24
17. ศูนย์เด็กเล็กเป็นสถานที่สำคัญที่สามารถทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กได้ดี รองจากที่บ้าน	0.93	0.25
18. การกำจัดแหล่งน้ำขังในบริเวณศูนย์เด็กเล็กไม่มีผลต่อการเป็นศูนย์เด็กเล็กนำอยู่	0.89	0.32
19. ศูนย์เด็กเล็กจำเป็นต้องพัฒนาทางด้านการบริหารจัดการไม่จำเป็นต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมก็ได้	0.89	0.31
20. บริเวณศูนย์เด็กเล็กควรมีถังขยะสำหรับทิ้งขยะและควรทิ้งขยะให้เต็มถังก่อนแล้วจึงนำไปกำจัด	0.64	0.48

ตารางที่ 4.3 ระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนำอยู่

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
ความรู้ระดับสูง (คะแนนอยู่ในช่วง 16 – 20)	331	97.4
ความรู้ระดับปานกลาง (คะแนนอยู่ในช่วง 11 - 15)	9	2.6
$\bar{X} = 18.99$ S.D. = 1.40		

จากตารางที่ 4.2 และ 4.3 พบว่า ผู้ปกครองส่วนมาก ร้อยละ 97.4 มีความรู้ระดับสูง รองลงมาร้อยละ 2.6 มีความรู้ระดับปานกลาง

2.2 ตัวแปรด้านทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่

ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ หมายถึง

ความรู้สึก นึกคิด ความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ รวมทั้งความโน้มแน้วที่จะร่วมปฏิบัติของผู้ปกครองต่อศูนย์เด็กเล็ก

เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ ใช้แบบประเมินทัศนคติของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่าจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัด 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้คะแนนทางบวกเป็น 4 - 3 - 2 - 1 และคะแนนทางลบเป็น 1 - 2 - 3 - 4 ตามลำดับ ตัวแปรนี้มีค่าต่อเนื่องอยู่ระหว่าง 31 - 77 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คือ 68.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คือ 5.32

ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.4 และ 4.5

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนา
ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ทัศนคติ	\bar{X}	S.D.
1. บริเวณสถานที่เตรียมปรุงอาหาร สำหรับให้เด็กรับประทานควรสะอาดถูกสุขลักษณะ	3.84	0.43
2. ในห้องเรียนหรือบริเวณที่เด็กทำกิจกรรมจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอและมีอากาศ ถ่ายเทสะดวก	3.80	0.42
3. อาหารกลางวันสำหรับเด็กรับประทานจะต้องมีประโยชน์	3.79	0.50
4. ศูนย์เด็กเล็กจำเป็นต้องมีน้ำดื่มสะอาดสำหรับเด็กและมีปริมาณเพียงพอ	3.79	0.50
5. ในอาคาร บริเวณโดยรอบ รวมถึงสนามเด็กเล่นควรจัดวางสิ่งของ อย่างเป็นระเบียบ สะอาด ปลอดภัย	3.77	0.46
6. ต้องมีมาตรการด้านความปลอดภัย เช่น การดูแลอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าให้ใช้งานได้ดี อยู่เสมอ มีอุปกรณ์ที่สามารถดับเพลิงได้	3.76	0.46
7. ศูนย์เด็กเล็กควรมีโครงสร้างอาคารที่มั่นคง แข็งแรง	3.74	0.48
8. บุคลากรของท่านควรได้รับการตรวจสอบและพัฒนาการว่าเหมาะสม ตามวัย อย่างสม่ำเสมอ	3.73	0.46
9. ภายในอาคารจะต้องจัดเป็นสัดส่วนเหมาะสมในการเรียนรู้และอยู่อาศัยของเด็ก	3.72	0.48
10. ควรมีถังสำหรับทิ้งขยะเพราะจะทำให้ไม่มีขยะเกลื่อนกลาด	3.71	0.49
11. ศูนย์เด็กเล็กควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและมีการสื่อสารกันระหว่างผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ	3.66	0.55
12. บริเวณ โดยรอบศูนย์เด็กเล็กต้องไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์พาหะนำโรค	3.64	0.78
13. ผู้ดูแลเด็กไม่ควรเตรียมอาหารประเภทผักให้เด็กกินเนื่องจากเด็กไม่ชอบกินผัก	3.55	0.61
14. ผู้ดูแลเด็กไม่ควรให้เด็กกินขนมกรุบกรอบและน้ำหวานเป็นประจำ	3.35	0.76
15. ศูนย์เด็กเล็กจะต้องมีการนัดประชุม พบปะผู้ปกครองเพื่อให้ทราบการดำเนินงานต่าง ๆ ของศูนย์เด็กเล็กและการพัฒนาของเด็กในทุก ๆ ด้าน เป็นระยะ	3.34	0.51
16. เครื่องเล่นสนามสำหรับเด็ก ทำด้วยโลหะ แข็งแรง ไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามากนัก	3.32	0.65
17. ศูนย์เด็กเล็กควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงดูเด็ก โดยอาจ จัดเป็นมุมให้ความรู้ แผ่นพับให้ความรู้	3.29	0.52

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ทัศนคติ	\bar{X}	S.D.
18. เด็กเล็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ควรปล่อยให้เด็กได้เล่นได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ไม่ควรห้ามใดๆ ทั้งสิ้น	2.76	0.70
19. ควรให้เด็กเลือกอ่านหนังสือ ดูการ์ตูน หนังสือนิทานได้เองตามใจชอบ	2.24	0.75
20. ผู้ดูแลเด็กไม่ค่อยเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร เพราะมีจำนวนเด็กมากเกินไป	2.08	0.79

ตารางที่ 4.5 ระดับทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ระดับทัศนคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
ทัศนคติระดับสูง (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 74 – 77)	53	15.6
ทัศนคติระดับปานกลาง (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 64 – 73)	245	72.1
ทัศนคติระดับต่ำ (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 31 – 63)	42	12.4
$\bar{X} = 68.89$ S.D = 5.32		

จากตารางที่ 4.4 และ 4.5 พบว่า ร้อยละ 72.1 ผู้ปกครองมีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 15.6 มีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในระดับสูง และร้อยละ 12.4 มีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในระดับต่ำ

2.3 ตัวแปรการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน

หมายถึง ตัวแปรจากภาครัฐ / เอกชน ที่มีส่วนสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เนื่องจากเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้ดูแลเป็นศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

เครื่องมือที่ใช้วัดการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัด 4 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงไม่จริง และไม่จริงที่สุด โดยให้คะแนนทางบวกเป็น 4 - 3 - 2 - 1 และคะแนนทางลบเป็น 1 - 2 - 3 - 4 ตามลำดับ ตัวแปรนี้มีค่าต่อเนื่องอยู่ระหว่าง 15 – 57 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คือ 45.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คือ 4.72

ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.6 และ 4.7

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครอง และชุมชน

การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน	\bar{X}	S.D.
1. ศูนย์เด็กเล็กได้รับการพัฒนาจากองค์กรภาครัฐจนเป็นศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547	3.41	0.70
2. ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	3.29	0.58
3. ผู้ดูแลเด็กมีความตั้งใจ เสียสละ พยายาม ในการเลี้ยงดูเด็กและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กได้ตามมาตรฐานกำหนด	3.29	0.57
4. คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ช่วยให้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กบรรลุความสำเร็จมากขึ้น	3.23	0.53
5. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการดูแลเด็กในทุกด้าน	3.17	0.56
6. ศูนย์เด็กเล็กชักชวน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือผู้สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ ฯ	3.14	0.54
7. ศูนย์เด็กเล็กได้มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	3.11	0.55
8. ประชาชน ในบริเวณนี้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก	3.08	0.64
9. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษาและดูแลการทำงานของศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ	3.08	0.51
10. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของเด็ก ไม่ค่อยมีความจำเป็นนักเพราะผู้ดูแลเด็กรู้อยู่แล้ว	3.06	0.65
11. ศูนย์เด็กเล็กได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กอย่างเพียงพอ	2.91	0.62
12. ประชาชนในบริเวณนี้มีโอกาสร่วมบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนศูนย์เด็กเล็ก	2.83	0.69
13. คณะกรรมการศูนย์เด็กเล็กสามารถดำเนินการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ได้ด้วยตนเอง	2.65	0.76
14. หน่วยงานภาคเอกชนร่วมบริจาคเงินสนับสนุนศูนย์เด็กเล็กเป็นประจำ	2.61	0.71
15. กรมอนามัยได้สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าอาหารกลางวันสำหรับเด็ก	2.46	0.88

ตารางที่ 4.7 ระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน

ระดับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนระดับสูง (ค่าคะแนนระหว่าง 50 – 57)	56	16.5
การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนระดับ ปานกลาง (ค่าคะแนนระหว่าง 42–49)	252	74.1
การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนระดับต่ำ (ค่าคะแนนระหว่าง 15 – 41)	32	9.4
\bar{X} = 45.32 S.D = 4.72		

จากตารางที่ 4.6 และ 4.7 พบว่า ร้อยละ 74.1 ผู้ปกครองได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 16.5 ได้รับการสนับสนุนในระดับสูงและร้อยละ 9.4 ได้รับการสนับสนุนในระดับต่ำ

2.4 ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงานพัฒนา ปรับปรุงศูนย์เด็กเล็กให้น้าอยู่

เครื่องมือที่ใช้วัดการมีส่วนร่วม เป็นแบบประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรวัด 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมาก ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติค่อนข้างน้อย และปฏิบัติน้อย / ไม่ได้ปฏิบัติ โดยให้คะแนนทางบวกเป็น 4 - 3 - 2 - 1 และคะแนนทางลบเป็น 1 - 2 - 3 - 4 ตามลำดับ ตัวแปรนี้มีค่าต่อเนื่องอยู่ระหว่าง 15–57 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คือ 31.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. คือ 8.68

ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.8 และ 4.9

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนออยู่

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.
1. ท่านไม่ค่อยมีส่วนร่วมพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพราะมีรายได้น้อย	2.75	0.83
2. เมื่อเข้าไปในบริเวณศูนย์เด็กเล็กท่านเห็นขยะ ท่านได้เก็บขยะทิ้งลงถังให้เรียบร้อย	2.64	0.87
3. ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	2.36	0.94
4. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนา	2.30	0.96
5. ท่านแนะนำผู้เกี่ยวข้องในศูนย์เด็กเล็กให้ทิ้งขยะลงในถังขยะ	2.25	0.97
6. ท่านเสนอปัญหาของศูนย์เด็กเล็กให้เจ้าหน้าที่ในศูนย์เด็กเล็กและผู้เกี่ยวข้องทราบ และร่วมแก้ไขปัญหา	2.24	0.93
7. เมื่อพบว่ามีอุปกรณ์ในศูนย์เด็กเล็ก ขาดหรือเสียหาย ท่านให้คำแนะนำและร่วมซ่อมแซมแก้ไข	2.21	0.96
8. ท่านช่วยรักษาความสะอาดโดยรอบศูนย์เด็กเล็กเป็นประจำ	2.18	0.95
9. ท่านช่วยเล่นิทาน หรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ๆ ในโอกาสต่าง ๆ	2.12	0.98
10. ท่านช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กโดยการบริจาคเงินเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์เด็กเล็ก เช่น ปรับปรุง ซ่อมแซมศูนย์ ฯ	2.03	1.07
11. ท่านช่วยด้วยแรงกายในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์เด็กเล็กเช่น ช่วยดูแลกำจัดขยะ กำจัดแหล่งน้ำเสีย ฯลฯ	1.90	0.94
12. ท่านช่วยทำของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็ก ๆ	1.84	0.93
13. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	1.74	1.05
14. ท่านช่วยประชาสัมพันธ์ หรือหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เช่น การจัดทอดผ้าป่า	1.64	0.86
15. ท่านช่วยพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้วยการสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น กระจกน้ำร้อน เตาแก๊ส หนังสือนิทานของเล่น ฯลฯ	1.59	0.76

ตารางที่ 4.9 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุ

ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	n = 340	(%)
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูง (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 41-57)	60	17.6
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับปานกลาง (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 24 -40)	220	64.7
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับต่ำ (ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 15 - 23)	60	17.6
$\bar{X} = 31.85$ S.D = 8.68		

จากตารางที่ 4.8 และ 4.9 พบว่า ร้อยละ 64.7 ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 17.6 ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอยู่ในระดับสูงและต่ำเท่า ๆ กัน

ตอนที่ 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน เพื่อการตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุ

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (ข้อมูลทั่วไป) ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้อง อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุ โดยสถิติที่นำมาวิเคราะห์ คือ ค่าไคสแควร์ (X^2)

ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าออยู่

อายุ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าออยู่			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง				
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
20 – 30 ปี	10 (16.7)	64 (29.1)	19 (31.7)	93 (27.4)	$\chi^2=7.298$ df = 4 p-value = 0.121
31 – 40 ปี	34 (56.7)	116 (52.7)	25 (41.7)	175 (51.5)	
41 ปีขึ้นไป	16 (26.6)	40 (18.2)	16 (26.6)	72 (21.2)	
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าออยู่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าออยู่ในระดับสูง ร้อยละ 56.5 มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.7 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 41.7 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี เช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 51.5 ของผู้ปกครองเด็กในกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าออยู่

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
นำอยู่

เพศ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	ชาย	24 (40.0)	71 (32.3)		
หญิง	36 (60.0)	149 (67.7)	41 (68.3)	226 (66.5)	p-value = 0.502
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 60.0 เป็นเพศหญิง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.7 เป็นเพศหญิง และมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 68.3 เป็นเพศหญิงเช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 66.5 ของผู้ปกครองเป็นเพศหญิงมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา
ศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปาน กลาง	ระดับต่ำ		
	ไม่ได้ศึกษา / ประถมศึกษา	21 (35.0)	63 (28.6)	12 (20.0)	
มัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช. อนุปริญญา / ปวส./ ปริญญาตรี	21 (35.0)	88 (40.0)	27 (45.0)	136 (40.0)	$X^2=5.532$ df=14
สูงกว่าปริญญาตรี	16 (26.7)	60 (27.3)	19 (31.7)	95 (27.9)	P-value = 0.977
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อยในระดับสูง ร้อยละ 35.0 มีการศึกษาระดับไม่ได้ศึกษา / ประถมศึกษา / มัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.0 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. และมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 45.0 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. เช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าร้อยละ 40.0 ของผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

สถานภาพสมรส	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ			รวม n = 340	หมายเหตุ
	พัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ				
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
สมรส	56 (93.3)	207 (94.1)	51 (85.0)	314 (92.4)	$X^2=6.872$ df=4
แยก / หย่า / หม้าย	4 (6.7)	13 (5.9)	9 (15.0)	26 (7.6)	p-value = 0.143
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในระดับสูง ร้อยละ 93.3 มีสถานภาพสมรส มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 94.1 มีสถานภาพสมรสและมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 85.0 มีสถานภาพสมรส เช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าร้อยละ 92.4 ของผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรส มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

สถานภาพในครอบครัว	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	หัวหน้าครอบครัว	22 (36.7)	86 (39.1)		
สมาชิกในครอบครัว	38 (63.3)	134 (60.9)	37 (61.7)	209 (61.5)	p-value =0.906
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 36.7 เป็นสมาชิกในครอบครัว มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.1 เป็นสมาชิกในครอบครัวและมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 38.3 เป็นสมาชิกในครอบครัว เช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าร้อยละ 61.5 ของผู้ปกครองเป็นสมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าสถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่

จำนวนบุตร (คน)	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	1 - 2	43 (71.7)	185 (84.1)		
3 - 4	15 (25.0)	34 (15.4)	9 (15.0)	58 (17.1)	
มากกว่า 5	2 (3.3)	1 (0.5)	2 (3.3)	5 (1.4)	
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างจำนวนบุตรกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ในระดับสูง ร้อยละ 71.7 มีบุตร 1 – 2 คน มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 84.1 มีบุตร 1 – 2 คน มีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 81.7 มีบุตร 1 – 2 คน เช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 81.5 ของผู้ปกครองมีบุตร 1 – 2 คน มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าจำนวนบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายู่

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุบุตรคนสุดท้ายกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

อายุบุตรคนสุดท้าย (ปี)	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3	23 (38.3)	108 (49.1)		
3.1 - 6	31 (51.7)	86 (39.1)	29 (48.3)	146 (42.9)	
มากกว่า 6	6 (10.0)	26 (11.8)	4 (6.7)	36 (10.6)	
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างอายุบุตรคนสุดท้ายกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 51.7 มีบุตรคนสุดท้ายอายุระหว่าง 3.1 – 6 ปี มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.1 มีบุตรคนสุดท้ายอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี และมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 48.3 มีบุตรคนสุดท้ายอายุ 3.1 – 6 ปี เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าร้อยละ 46.5 ของผู้ปกครองมีบุตรคนสุดท้ายอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุบุตรคนสุดท้ายกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าอายุบุตรคนสุดท้ายไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้าย

อาชีพ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้าย			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	การเกษตร	19 (31.7)	52 (23.6)		
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	14 (23.3)	61 (27.7)	22 (36.7)	97 (28.5)	$X^2=19.595$ df=8
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	12 (20.0)	35 (15.9)	14 (23.3)	61 (17.9)	p-value =0.012
รับจ้าง	15 (25.0)	72 (32.8)	20 (33.3)	107 (31.5)	
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้าย พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้ายในระดับสูง ร้อยละ 25.0 มีอาชีพรับจ้าง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 32.8 มีอาชีพรับจ้างและมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 36.7 มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าร้อยละ 31.5 ของผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้าย พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.012) แสดงว่าอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอ้าย

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 5,000	22 (36.7)	84 (38.2)		
5,001 – 10,000	20 (33.3)	60 (27.3)	11 (18.3)	91 (26.8)	$X^2=131.750$ df=104
10,001 – 15,000	4 (6.7)	28 (12.7)	6 (10.0)	38 (11.2)	p-value =0.034
15,001 ขึ้นไป	14 (23.3)	48 (21.8)	25 (41.7)	87 (25.5)	
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อยในระดับสูง ร้อยละ 36.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท และมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 41.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 36.5 ของผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท มีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p – value = 0.034) แสดงว่าระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอ้อย

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

ความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง กับเด็ก	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่			รวม n = 340	หมายเหตุ
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ		
	พ่อ / แม่	51 (85.0)	190 (86.4)	54 (90.0)	295 (86.8)
อื่น ๆ (ปู่ ย่า ตา ยาย ป้า น้า)	9 (15.0)	30 (13.6)	6 (10.0)	45 (13.2)	p-value =0.691
รวม	60 (100)	220 (100)	60 (100)	340 (100)	

จากตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลระหว่างความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 85.0 เป็นพ่อแม่ของเด็กที่นำบุตรหลานไปฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ร้อยละ 86.4 เป็นพ่อแม่ของเด็กและมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ร้อยละ 90.0 เป็นพ่อแม่ของเด็กเช่นกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าร้อยละ 86.8 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนามากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 ได้ว่า ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้ายและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยและทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย

ตารางที่ 4.20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง)	
	r	p-value
ความรู้	- 0.160**	0.005
ทัศนคติ	- 0.61	0.258
การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครอง/ชุมชน	0.239**	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.20 เป็นผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นคือความรู้เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยและการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย พบว่า

1) **ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย** มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (p-value =0.005) หมายความว่า ผู้ปกครองมีความรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยแต่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ แสดงว่าผู้ปกครองมีความรู้มากหรือน้อยเพียงใดก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาได้และความรู้เกี่ยวกับเรื่องเด็กเล็กที่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้รับ ทั้งจากการสนับสนุนของภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้การสนับสนุนองค์ความรู้นั้น อาจไม่ใช่ความรู้ความเข้าใจที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2) **ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย** ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ทัศนคติของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 2 ได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ การสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (p-value = 0.000) หมายความว่า ผู้ปกครองได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนจะทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กมากขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 3 ตารางที่ 4.20 ได้ว่า การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน/ผู้ปกครองและชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ดีเด่นระดับเขต ปี 2547 “ เป็นการศึกษาระดับเชิงพรรณนา (Descriptive) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้/ทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในตัวบุคคลและการสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว จะทำให้ได้ข้อสรุปของการศึกษาวิจัยนำไปสู่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่อย่างถูกต้อง เหมาะสมมากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็ก ผู้ปกครองและชุมชนมีสุขภาพดี

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาความรู้/ ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่
- 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่
- 4) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในตัวบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่
- 5) ศึกษาความสัมพันธ์ของการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1) **ระเบียบวิธีวิจัย** การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) สามารถอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปกครองเด็กและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ โดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจ

2) **กลุ่มตัวอย่าง** คือ ผู้ปกครองเด็กที่นำบุตรหลานมาฝากดูแลที่ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ดีเด่นระดับเขต ปี 2547 จำนวน 25 แห่ง (2,215 คน) เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน

3) **เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล** ใช้แบบสอบถามโดยการส่งเอกสารทางไปรษณีย์ให้ศูนย์เด็กเล็กดีเด่นระดับเขตปี 2547 ช่วยกระจายแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อตอบคำถามเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ส่งกลับทางไปรษณีย์โดยไม่ต้องติดแสตมป์ การเก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้มีข้อดีคือผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบ ข้อเสียคือการส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์อาจเกิดความล่าช้า

1.3 ผลการวิจัย

1) ระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย พบว่า ร้อยละ 97.4 ของผู้ปกครองเด็กมีความรู้อยู่ในระดับสูง รองลงมาร้อยละ 2.6 มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

2) ระดับของทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย พบว่า ร้อยละ 72.1 ของผู้ปกครองเด็กมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 15.6 มีทัศนคติอยู่ในระดับสูงและร้อยละ 12.4 มีทัศนคติอยู่ในระดับต่ำ

3) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย พบว่า ร้อยละ 64.7 ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 17.6 ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอยู่ในระดับสูงและต่ำเท่า ๆ กัน

4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก พบว่า อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value = 0.012 และ 0.034 ตามลำดับ)

5) ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในตัวบุคคลกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (p-value = 0.005) แสดงว่าแม้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยน้อยก็มีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงในเรื่องการสนับสนุนองค์ความรู้ที่จะทำให้ผู้ปกครองเด็กและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ส่วนทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองเด็กและผู้เกี่ยวข้องมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นเช่นกัน

6) ความสัมพันธ์ของการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย พบว่า การสนับสนุนดังกล่าว มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (p-value = 0.000) แสดงว่า การได้รับปัจจัยสนับสนุนจากภายนอก เช่น หน่วยงานภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครอง และชุมชน จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กมากขึ้น

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในตัวบุคคลและการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย จากการศึกษาวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตรและอายุบุตรคนสุดท้อง อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก จากการศึกษาพบว่าปัจจัยดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ยกเว้นอาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลสรุปและการอภิปรายมีดังนี้

อายุ พบว่า ร้อยละ 56.7 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยในระดับสูง มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี รองลงมาร้อยละ 52.7 มีส่วนร่วมในระดับปานกลางมีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี และร้อยละ 41.7 มีส่วนร่วมในระดับต่ำมีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี เช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ซึ่งสอดคล้องกับวิชฌุ สถานนท์ชัย (2540) ที่ได้ศึกษา พฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการธุรกิจการค้า : กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าส่วนใหญ่มีอายุ 26 – 49 ปี เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

เพศ พบว่า ร้อยละ 68.3 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อยในระดับต่ำ เป็นเพศหญิง รองลงมาร้อยละ 67.7 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลางเป็นเพศหญิง และร้อยละ 60.0 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับสูง เป็นเพศหญิงเช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอ้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า เพศ

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากกว่าเพศหญิง

ระดับการศึกษา พบว่า ร้อยละ 45.0 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ในระดับต่ำ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. รองลงมาร้อยละ 40.0 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. และร้อยละ 35.0 มีส่วนร่วมในระดับสูง มีการศึกษาระดับ ไม่ได้ศึกษา / ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อรพรรณ เห่งนาเลน (2542) ที่ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี พบว่าพยาบาลส่วนใหญ่มีความรู้ในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในระดับปานกลาง และความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าในระดับค่อนข้างต่ำ

สถานภาพสมรส พบว่า ร้อยละ 94.1 ของผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ในระดับปานกลาง มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 93.3 มีส่วนร่วมในระดับสูง มีสถานภาพสมรสและร้อยละ 85.0 มีส่วนร่วมในระดับต่ำ มีสถานภาพสมรสเช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับดรุณี อ้นขวัญเมือง (2544) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า ร้อยละ 71.9 ของกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 17.3 เป็นโสด จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้า

สถานภาพในครอบครัว พบว่า ร้อยละ 63.3 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ในระดับสูง เป็นสมาชิกในครอบครัว รองลงมาร้อยละ 61.7 มีส่วนร่วมในระดับต่ำ เป็นสมาชิกในครอบครัวและร้อยละ 60.9 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เป็นสมาชิกในครอบครัวเช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า สถานภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบว่ามีการศึกษาถึงสถานภาพในครอบครัว แต่สถานภาพในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วม อาจเนื่องจากคนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ

ในการดูแลสังคมส่วนรวม มีความรู้สึก นึกคิด เป็นของตนเอง จึงสามารถตัดสินใจที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตามความเห็นชอบของตนเอง

จำนวนบุตร พบว่า ร้อยละ 84.1 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก น้อยอยู่ในระดับสูง มีบุตร 1-2 คน รองลงมา ร้อยละ 81.7 มีส่วนร่วมในระดับต่ำ มีบุตร 1-2 คนและ ร้อยละ 71.7 มีส่วนร่วมในระดับสูง มีบุตร 1-2 คน เช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า จำนวนบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับสัญชัย สุตินันท์วิหาร (2539) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อปัญหามลพิษทางน้ำจากชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองภูเก็ต พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

อายุบุตรคนสุดท้าย พบว่า ร้อยละ 51.7 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่ในระดับสูง มีบุตรคนสุดท้ายอายุ 3.1-6 ปี รองลงมา ร้อยละ 49.1 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีบุตรคนสุดท้ายอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี และร้อยละ 48.3 มีส่วนร่วมในระดับต่ำ มีบุตรคนสุดท้ายอายุ 3.1-6 ปี จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า อายุบุตรคนสุดท้ายไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่ แสดงว่า อายุบุตรคนสุดท้ายไม่มีส่วนทำให้ผู้ปกครองตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบว่ามีผู้ศึกษาถึงอายุบุตรคนสุดท้าย

อาชีพ พบว่า ร้อยละ 36.7 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่ในระดับต่ำ มีอาชีพค้าขายและธุรกิจส่วนตัว รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีส่วนร่วมในระดับต่ำ มีอาชีพรับจ้างและร้อยละ 32.8 มีส่วนร่วมในระดับต่ำมีอาชีพรับจ้างเช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.034$) ซึ่งสอดคล้องกับศุภรารภรณ์ ธรรมชาติ (2541) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งสูงสุด รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ประมง รับจ้าง การเกษตร และอื่นๆ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ร้อยละ 41.7 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้อยอยู่ในระดับต่ำ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 38.2 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท และร้อยละ 36.7 มีส่วนร่วมในระดับสูง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.034$) ซึ่งสอดคล้องกับกรณี อ้นขวัญเมือง (2544) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 27.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีพฤติกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำเจ้าพระยาสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกลุ่มอื่น ๆ ผลการวิเคราะห์พบว่า มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์แม่น้ำเจ้าพระยาของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก พบว่า ร้อยละ 90.0 ของผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่ในระดับต่ำ เป็นพ่อแม่ของเด็กครองลงมา ร้อยละ 86.4 มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เป็นพ่อแม่ของเด็กและ ร้อยละ 85.0 มีส่วนร่วมในระดับสูง เป็นพ่อแม่ของเด็กเช่นกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่

สรุปได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตร อายุบุตรคนสุดท้อง และความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก ส่วนปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่ ได้แก่ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แสดงว่าอาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองเด็กที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่

2.2 ปัจจัยภายในตัวบุคคล

ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่ ทศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่

1) **ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่** พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.4 มีความรู้อยู่ในระดับสูง (ค่าคะแนนร้อยละ 75.01 – 100) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p\text{-value} = 0.005$) แสดงว่า ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ดีแต่เป็นความรู้ที่อาจไม่ตรงกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่าย้อยู่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับพัลลภพันธ์ พันธุ์แน่น (2543) ที่ศึกษาความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร พบว่า พนักงานที่มีความรู้ในการป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการป้องกันอันตราย

อยู่ในระดับต่ำ แสดงว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติงาน ๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 คือพนักงานที่มีความรู้ต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

2) **ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ** พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.1 มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนระหว่าง 64 – 73 คะแนน) และไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ อาจเป็นเพราะความรู้ที่ได้รับไม่สอดคล้องหรือสนับสนุนในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับกรณี อ้นขวัญเมือง (2544) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 60.4 มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนระหว่าง 89 – 112 คะแนน) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.437$) แสดงว่าผู้ประกอบการร้านค้าที่มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยดี จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยดี ในทางกลับกันถ้าผู้ประกอบการร้านค้ามีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยไม่ดี จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่ดีด้วย

จากการวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ซึ่งควรเป็นความรู้ที่สามารถทำให้ผู้ปกครองเด็กและผู้เกี่ยวข้อง เข้าใจ เห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2.3 การสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน

ประกอบด้วย ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้ปกครองและชุมชน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 74.1 ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครอง และชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนระหว่าง 42 – 49) และมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p\text{-value} = 0.000$) แสดงว่าถ้าผู้ปกครองได้รับคำแนะนำ การกระตุ้นการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบศูนย์เด็กเล็ก เช่น เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกรณี อ้นขวัญเมือง (2544) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้าในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า การได้รับตัวแปรปัจจัยเสริมในเรื่องคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการร้านค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.175$) แสดงว่าถ้าผู้ประกอบการร้านค้าได้รับคำแนะนำเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ของเทศบาล ผู้ประกอบการร้านค้าจะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยดี

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงข้อมูลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ และทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กและจากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) หน่วยงาน / ผู้เกี่ยวข้องควรรู้ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโภชนาการสำหรับเด็ก เช่น อาหารที่เด็กควรรับประทาน อาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ฯลฯ และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและเด็กมีพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยรวม

2) ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กควรมีการพบปะพูดคุย ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความคุ้นเคย ความเป็นกันเอง และได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงสุขภาพและพัฒนาการของเด็กเป็นระยะ ๆ รวมถึงการเชิญชวนให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการพัฒนา ปรับปรุงศูนย์เด็กเล็กให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

3) ศูนย์เด็กเล็กควรจัดมุมข่าวสาร ความรู้ให้กับผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อบอกความก้าวหน้าในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ พัฒนาการของเด็กและอนามัยสิ่งแวดล้อมในศูนย์เด็กเล็ก เป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ทำให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

4) ภาครัฐควรสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มากยิ่งขึ้น โดยการรณรงค์ ในด้านการส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาการเด็กและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก รวมถึงการประชาสัมพันธ์โครงการศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ เพื่อให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ จะทำให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรจัดทำกรประชุมสัมพันธโครงการศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ เพื่อให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพ พัฒนาการเด็กและส่งเสริมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญสำหรับเด็กที่จะเติบโตอย่างมีคุณภาพซึ่งในโครงการดังกล่าว ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการพัฒนา
- 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ควรศึกษาถึงความตระหนักของผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กในการดูแลรับผิดชอบเด็กให้มีความปลอดภัยในชีวิตเมื่ออยู่ที่ศูนย์เด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจและไว้วางใจในการนำลูกหลานมาฝากดูแล
- 3) ผลวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547 เท่านั้น จึงควรขยายผลการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศทั้งในสังกัดขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลและเอกชน เนื่องจากมีศูนย์เด็กเล็กอีกเป็นจำนวนมากที่ยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา
- 4) ควรมีการศึกษาตัวแปรและปัจจัยอื่น ๆ หรือแรงจูงใจที่อาจมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กและหาวิธีการทำอย่างไรให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2547) *คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่*
 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ.)
- กนกวรรณ พรหมดีเรก (2543) “ ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ต้นไม้ของเยาวชนไทย
 ศึกษาเฉพาะเขตบางกะปิ “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการ
 จัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก
- กิติเดช เต็งรัง (2541) “ การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในท้องถิ่นจังหวัดลพบุรีในการจัดการของเสีย
 จากฟาร์มสุกร “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- กวรรณิกา ประกอบทรัพย์ (2540) “ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของสมาชิกสภาตำบล
 ในจังหวัดสุพรรณบุรี “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- กัณฑ์มา อินทรบุตร (2538) “ ทำศนคติของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมใน
 ท้องถิ่น : ศึกษากรณีในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดเพชรบุรี “ วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ชื่นใจ บุชาธรรม (2542) “ การมีส่วนร่วมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
 บริเวณชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดรุณี อ้นขวัญเมือง (2544) “ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย
 ของผู้ประกอบการร้านค้าในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี “ วิทยานิพนธ์
 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทองชุบ บุญเสื่อ (2543) “ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการของหน่วยงานราชการตาม
 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
 วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527) *จุดมุ่งหมายสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร :*
แนวคิดและแนวปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

- พัชรินทร์ พันธุ์แน่น (2543) “ ความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมการป้องกันอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีดาดาวาลัย สุขุม (2542) “ ทักษะคติของแพทย์และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลของรัฐใน จังหวัดสงขลาต่อปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง “ วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- วิษณุ สถานนท์ชัย (2539) “ พฤติกรรมการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ประกอบการธุรกิจการค้า : กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา “ วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541) “ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุพัตรา พรหมมินทร์ (2542) “ ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับอำเภอ จังหวัดนครนายก “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุรีพร ภัทราพรนันท์ (2541) “ ทักษะคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุรรัตน์ ภูวัฒน์ศิลป์ (2539) “ การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดสมุทรสงคราม “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุวิมล ทองประดิษฐ์ (2542) “ ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับมลพิษจากมูลฝอยและของเสียอันตรายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดราชบุรี “ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- เสรี ลาขโรจน์ (2535) เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารและการจัดการการวัดและการประเมินผล การศึกษา หน่วยที่ 1 – 7 : หน่วยที่ 3 สภาพการวัดและประเมินผลการศึกษาในโรงเรียน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- สัญญาชัย สุทธิพันธ์วิหหาร (2539) “ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อปัญหามลพิษทางน้ำจากชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองภูเก็ต “ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ (2542) รายงานการสำรวจสภาวะสุขภาพพัฒนาการและการเจริญเติบโตเด็กปฐมวัยปี 2542 โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขและองค์การอนามัยโลก.
- อนันต์ สุขเจริญ (2540) “ ความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากมลพิษทางอากาศของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดกองบังคับการตำรวจจราจร “ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- อรพรวรรณ เห่งนาเลน (2542) “ ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี “ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- เอกชัย สุนทรภาส (2543) “ การมีส่วนร่วมของพนักงานบริษัทบริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพจำกัด (มหาชน) ในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า “ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- เอื้อมพร พูนขวัญ (2543) “ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมองค์พระปฐมเจดีย์ : จังหวัดนครปฐม “ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- Bloom , B.S. (1975) *Taxonomy of Education Objectives*. New york : David Makay Company Inc .
- Bloom , Benjamin , S.J. Thomas George F. (1975). *Handbork on Formative and Sumative Evaluation of Student Learning*.,
- Carter , V. Good. (1971) *Dictionary of Education*. New york : Mc.Graw – Hill Book Company.
- Martin E Halm. and Simmel , Edward C. (1976) *Communication Behavior and Evaluation*. New york : Academic Press.
- Joseph Friend and David Guralink. (1975) *Webster ‘ S New York Dictionary of American Language* . New York : The World Publishing Co.
- Rokeach, M. (1970) *Believes Attitudes & Values*. San Francisco Jossey – Bass Inc.

The Lexican Webster. (1977) *Dictionary Encyclopedia Edition*. The United States of America : The English Language of America Inc.

Taro Yamane. (1973) *Statistics : An Introductory Analysis*. 3 rd ed., Tokyo Harper International Edition

William Erwin . (1976) *Participation Management : Concept, Theory and Implementation*. Atlanta,Ga : Georgia State University, New York.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายเชษฐพันธ์ กาฬแก้ว ผู้อำนวยการสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
2. นางสาวอรุณี อ้นขวัญเมือง นักวิชาการสาธารณสุข 7ว.
กลุ่มพฤติกรรมและเทคโนโลยีสถานที่ออกกำลังกาย ทีม 1
กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามและผลการวิเคราะห์หรือยลระรายชื่อ

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขตปี 2547

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้สำหรับการวิจัย “ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต ปี 2547 “ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็ก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวบุคคล แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระดับเขต

ในการตอบแบบสอบถามทั้งหมด ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ ทุกตอนและตอบตามความคิดเห็นและความรู้สึกที่เป็นจริงของท่านผู้ปกครอง ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นข้อบ่งชี้ และช่วยสร้างแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐ เอกชน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุติเด่นระดับเขตปี 2547

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่อง Y หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองเด็ก

1. ปัจจุบันท่านอายุ ปีเดือน

2. เพศ Y ชาย Y หญิง

3. ระดับการศึกษา

Y ไม่ได้ศึกษา Y ประถมศึกษา

Y มัธยมศึกษาตอนต้น Y มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.

Y อนุปริญญา หรือ ปวส. Yปริญญาตรี

Y สูงกว่าปริญญาตรี Y อื่นๆ ระบุ.....

4. สถานภาพสมรส

Y สมรส

Y แยก / หย่า / หม้าย

Y อื่นๆ ระบุ.....

5. สถานภาพในครอบครัว

Y หัวหน้าครอบครัว Y สมาชิกในครอบครัว

Y อื่นๆ ระบุ.....

6. จำนวนบุตร.....คน บุตรคนสุดท้ายอายุ.....ปี.....เดือน

7. อาชีพ Y การเกษตร Y ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว

Y รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ Y รับจ้าง

Y อื่นๆ ระบุ.....

8. รายได้ของท่านโดยเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

9. ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก

Y พ่อ / แม่

Y อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวบุคคล

ส่วนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

ข้อความ	คำตอบ (ร้อยละ)	
	ถูก	ผิด
1. ศูนย์เด็กเล็กเป็นสถานที่สำคัญที่สามารถทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กได้ดี รองจากที่บ้าน	93.2	6.8
2. การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพนั้นจะต้องพัฒนาที่ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองเป็นสำคัญ	93.8	6.2
3. ศูนย์เด็กเล็กจำเป็นจะต้องพัฒนาทางด้านการบริหารจัดการไม่จำเป็นจะต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมก็ได้	89.4	10.6
4. การระดมความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	97.6	2.4
5. การพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมไม่ใช่ความจำเป็นในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	94.1	5.9
6. เด็กเล็กควรได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ – แม่ เท่านั้น ซึ่งจะทำให้เด็กเติบโตเป็นเด็กที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่ควรให้ผู้อื่นดูแล	96.3	4.7
7. ผู้ดูแลเด็กทุกคนควรได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	99.4	0.6
8. ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ควรได้รับการดูแลรักษาความสะอาดภายในอาคาร อย่างสม่ำเสมอ	99.7	0.3
9. ควรจัดสภาพแวดล้อมในบริเวณศูนย์เด็กเล็กให้เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะบริเวณที่เตรียมปรุงอาหารไม่ควรให้เด็กเข้าไปเล่น	99.7	0.3
10. สภาพแวดล้อมโดยรอบศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ไม่ควรมีขยะทิ้งเกลื่อนกลาดเพราะเป็นบ่อเกิดเชื้อโรค	99.1	0.9
11. บริเวณศูนย์เด็กเล็กควรมีถังขยะสำหรับทิ้งขยะและควรทิ้งขยะให้เต็มถังก่อนแล้วจึงนำไปกำจัด	63.5	36.5
12. การกำจัดแหล่งน้ำขังในบริเวณศูนย์เด็กเล็กไม่มีผลต่อการเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่	88.5	11.5
13. ในแต่ละวันควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้ง 3 มื้อ เพราะเป็นช่วงวัยกำลังเจริญเติบโต	97.9	2.1
14. ในแต่ละมื้ออาหารควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และหลากหลาย ครบ 5 หมู่ตามหลักโภชนาการ	99.1	0.9

ข้อความ	คำตอบ (ร้อยละ)	
	ถูก	ผิด
15. เด็กที่มึนมนเป็นประจำอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องรับประทานอาหารครบ 3 มื้อก็ได้	93.8	6.2
16. ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กล้างมือก่อนกินอาหาร เพราะเด็กใช้ช้อนตักอาหารอยู่แล้วไม่ได้ใช้มือหยิบอาหารกินโดยตรง	97.6	2.4
17. ต้องส่งเสริมให้เด็กแปรงฟัน หลังรับประทานอาหารทุกครั้ง	97.9	2.1
18. ควรส่งเสริมให้เด็กมีแก้วน้ำ แปรงสีฟันประจำตัว ไม่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เพราะสามารถป้องกันโรคติดต่อได้	98.2	1.8
19. ควรส่งเสริมให้เด็กล้างมือก่อนกินอาหาร และหลังจากใช้ส้วมทุกครั้ง	99.4	0.6
20. ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประทาน น้ำอัดลม ขนมกรุบกรอบ และขนมหวานเสมอ เพราะจะทำให้เด็กมีสมองที่ฉลาด	97.9	2.1

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติของผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุและ
คำร้อยละ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. บุตรหลานของท่านควรได้รับการตรวจสอบสุขภาพและทดสอบพัฒนาการว่าเหมาะสมตามวัยอย่างสม่ำเสมอ	73.8	28.9	0	0.3
2. อาหารกลางวันที่ได้รับประทานจะต้องมีประโยชน์	82.4	16.2	0	1.5
3. บริเวณสถานที่เตรียมปรุงอาหาร สำหรับให้เด็กรับประทานควรสะอาด ถูกสุขลักษณะ	86.2	12.9	0	0.9
4. ผู้ดูแลเด็กไม่ควรให้เด็กกินขนมกรุบกรอบและน้ำหวานเป็นประจำ	49.1	40.0	7.6	3.2
5. ผู้ดูแลเด็กไม่ควรเตรียมอาหารประเภทผักให้เด็กกินเนื่องจากเด็กไม่ชอบกินผัก	1.5	1.5	37.4	59.7
6. ศูนย์เด็กเล็กจำเป็นต้องมีน้ำดื่มสะอาดสำหรับเด็กและมีปริมาณเพียงพอ	82.1	16.2	0.6	1.2
7. ศูนย์เด็กเล็กควรมีโครงสร้างอาคารที่มั่นคง แข็งแรง	75.9	22.9	0.9	0.3
8. ในอาคาร บริเวณโดยรอบรวมถึงสนามเด็กเล่นควรจัดวางสิ่งของอย่างเป็นระเบียบ สะอาด ปลอดภัย	78.5	20.3	0.9	0.3
9. ภายในอาคารจะต้องจัดเป็นสัดส่วน เหมาะสมในการเรียนรู้และอยู่อาศัยของเด็ก	72.9	26.2	0.6	0.3
10. ในห้องเรียนหรือบริเวณที่เด็กทำกิจกรรมจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทสะดวก	8.3	19.4	0	0.3
11. ควรมีถังสำหรับทิ้งขยะเพราะจะทำให้ไม่มีขยะเกลื่อนกลาด	72.1	27.1	0.6	0.3
12. ต้องมีมาตรการด้านความปลอดภัย เช่น การดูแลอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าให้ใช้งานได้ดีอยู่เสมอ มีอุปกรณ์ที่สามารถดับเพลิงได้	76.8	22.4	0.6	0.3
13. บริเวณโดยรอบศูนย์เด็กเล็กต้องไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์พาหะนำโรค	77.4	15.3	1.8	5.6
14. ศูนย์เด็กเล็กควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและมีการสื่อสารกันระหว่างผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ	68.8	30.0	0.9	0.3

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
15. ศูนย์เด็กเล็กจะต้องมีการนัดประชุม พบปะผู้ปกครองเพื่อให้ทราบการดำเนินงานต่าง ๆ ของศูนย์เด็กเล็กและการพัฒนาของเด็กในทุก ๆ ด้าน เป็นระยะ	35.9	62.4	1.8	0
16. ศูนย์เด็กเล็กควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงดูเด็ก โดยอาจจัดเป็นมุมให้ความรู้ แผ่นพับ ให้ความรู้	32.4	64.4	3.2	0
17. ผู้ดูแลเด็กไม่ค่อยเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร เพราะมีจำนวนเด็กมากเกินไป	5.0	20.3	52.1	22.6
18. เครื่องเล่นสำหรับเด็ก ทำด้วยโลหะแข็งแรง ไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามากนัก	2.1	4.1	53.8	40.0
19. ควรให้เด็กเลือกอ่าน/ดูหนังสือการ์ตูน หนังสือนิทานได้เองตามใจชอบ	12.9	55.3	26.2	5.6
20. เด็กเล็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ควรปล่อยให้เด็กได้เล่น ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ไม่ควรห้ามใด ๆ ทั้งสิ้น	5.9	21.8	62.9	9.4

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนจากภาครัฐ / เอกชน / ผู้ปกครองและชุมชนและคำร้อยละ

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1. ศูนย์เด็กเล็กได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์เด็กเล็กอย่างเพียงพอ	12.1	70.0	14.7	3.2
2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นที่ปรึกษาและดูแลการทำงานของศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ	16.5	76.5	5.9	1.2
3. ศูนย์เด็กเล็กชักชวน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือผู้สนใจเข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เด็กเล็ก	21.5	72.9	4.1	1.5
4. ศูนย์เด็กเล็กได้มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจความร่วมมือ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	19.4	73.5	5.6	1.5
5. คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ช่วยให้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก บรรลุสู่ความสำเร็จมากขึ้น	27.1	69.7	2.4	0.9
6. ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กและผู้ดูแลเด็กมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	34.4	61.8	2.6	1.2
7. ศูนย์เด็กเล็กได้รับการพัฒนาจากองค์กรภาครัฐ จนเป็นศูนย์ เด็กเล็กนำอยู่ดีเด่นระดับเขตปี 2547	50.3	42.6	4.4	2.6
8. คณะกรรมการศูนย์เด็กเล็กสามารถดำเนินการพัฒนาสู่การเป็น ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ได้ด้วยตนเอง	11.8	47.4	35.0	5.9
9. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพเด็กไม่ค่อยมีความจำเป็น นักเพราะผู้ดูแลเด็กรู้อยู่แล้ว	3.8	6.8	69.1	20.3
10. ผู้ดูแลเด็กมีความตั้งใจ เสียสละ ทุ่มเทในการเลี้ยงดูเด็กและพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กได้ตามมาตรฐานกำหนด	33.8	62.4	2.6	1.2
11. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรม เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการดูแลเด็กในทุกด้าน	24.4	68.8	5.9	0.9
12. หน่วยงานภาคเอกชนร่วมบริจาคเงินสนับสนุนศูนย์เด็กเล็กเป็นประจำ	7.6	51.5	35.0	5.9
13. กรมอนามัยได้สนับสนุนงบประมาณเป็นค่าอาหารกลางวันสำหรับเด็ก	12.1	43.5	30.3	14.1
14. ประชาชนในบริเวณนี้มีโอกาสร่วมบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนศูนย์เด็กเล็ก	13.2	60.6	22.4	3.8
15. ประชาชน ในบริเวณนี้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก	21.2	68.5	7.1	3.2

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ
ค่าร้อยละ

ข้อความ	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างมาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างน้อย	ปฏิบัติ น้อย/ ไม่ได้ปฏิบัติ
1. ท่านไม่ค่อยมีส่วนร่วมพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพราะมีรายได้น้อย	9.7	21.2	53.8	15.3
2. ท่านช่วยทำของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กๆ	7.6	13.8	33.5	45.0
3. ท่านช่วยเล่านิทาน หรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ๆ ในโอกาสต่าง ๆ	9.4	26.2	31.5	32.9
4. ท่านช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กโดยการบริจาคเงินเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์เด็กเล็ก เช่น ปรับปรุง ซ่อมแซมศูนย์เด็กเล็ก	15.6	12.4	31.8	40.3
5. ท่านช่วยด้วยแรงกายในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์เด็กเล็ก เช่น ช่วยดูแลกำจัดขยะ กำจัดแหล่งน้ำเสีย ฯลฯ	8.5	14.1	35.9	41.5
6. ท่านช่วยพัฒนาศูนย์เด็กเล็กด้วยการสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น กระติกน้ำร้อน เตารีดส้นหนังสือนิทาน ของเล่น ฯลฯ	3.2	6.8	35.6	54.4
7. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	11.8	9.7	19.4	59.1
8. ท่านช่วยประชาสัมพันธ์ หรือหาแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เช่น การจัดหาผ้าป่า	5.6	8.8	29.4	56.2
9. ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	13.8	27.9	39.1	19.1
10. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนา	12.9	27.1	37.4	22.6
11. เมื่อเข้าไปในบริเวณศูนย์เด็กเล็กท่านเห็นขยะ ท่านได้เก็บขยะทิ้งลงถังให้เรียบร้อย	17.1	39.7	33.8	9.4
12. ท่านช่วยรักษาความสะอาดโดยรอบศูนย์เด็กเล็กเป็นประจำ	9.1	28.5	33.5	28.8

ข้อความ	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างมาก	ปฏิบัติ ค่อนข้างน้อย	ปฏิบัติ น้อย/ ไม่ได้ปฏิบัติ
13. ท่านเสนอปัญหาของศูนย์เด็กเล็กให้เจ้าหน้าที่ ในศูนย์เด็กเล็กและผู้เกี่ยวข้องทราบ และ ร่วมแก้ไขปัญหา	10.0	27.6	38.5	23.8
14. ท่านแนะนำผู้เกี่ยวข้องในศูนย์เด็กเล็กให้ทิ้งขยะ ลงในถังขยะ	10.0	32.4	30.3	27.4
15. เมื่อพบว่ามีอุปกรณ์ในศูนย์เด็กเล็กชำรุดเสียหาย ท่านให้คำแนะนำและร่วมซ่อมแซมแก้ไข	10.0	28.5	34.4	27.1

ภาคผนวก ค

เกณฑ์การประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน้าอยู่

แบบประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

ชื่อศูนย์เด็กเล็ก.....สถานที่ตั้งเลขที่.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....เขตเทศบาล/อบต.....
สังกัดของศูนย์เด็กเล็ก.....
จำนวนเด็กทั้งหมด.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน มาใช้บริการจริงเฉลี่ย.....ต่อวัน
จำนวนผู้ดูแลเด็ก.....คน รับเลี้ยงเด็ก อายุตั้งแต่.....ปี ถึง.....ปี

1. คำชี้แจง

1.1 แบบประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่นี้ สามารถใช้ได้ 2 กรณี ดังนี้

- ใช้เป็นแบบประเมินของเจ้าหน้าที่ศูนย์เด็กเล็กในการประเมินตนเองเพื่อทราบสถานการณ์ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์เด็กเล็กเพื่อที่จะได้ข้อมูลมาประกอบการพัฒนาให้ศูนย์เด็กเล็กเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่และได้มาตรฐาน
- ใช้เป็นแบบประเมินของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจประเมินซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุข องค์กรปกครองท้องถิ่น พัฒนาชุมชน ตัวแทนชุมชนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแบบประเมินเพื่อรับรองศูนย์เด็กเล็ก ว่าพัฒนาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ระดับใด

1.2 ศูนย์เด็กเล็กที่สมัครเข้าร่วมโครงการควรได้รับคำชี้แจงการใช้แบบประเมินนี้เพื่อเตรียมความพร้อมและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ให้ทันก่อนการตรวจประเมิน

1.3 เกณฑ์การประเมินศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ แบ่งเป็น 3 ระดับ รายละเอียดดังตาราง

เกณฑ์การประเมิน	จำนวนข้อที่ต้องผ่านการประเมิน	ข้อที่ต้องผ่านการประเมิน
ระดับดีมาก	26 – 27	ข้อที่มีสัญลักษณ์ ○ Δ และ □ 9–10 ข้อ
ระดับดี	17	ข้อที่มีสัญลักษณ์ ○ และ Δ
ระดับพื้นฐาน	9	ข้อที่มีสัญลักษณ์ ○

2. วิธีการประเมิน

การประเมินศูนย์เด็กเล็กก่อนอยู่ในแต่ละหัวข้อ ให้ทำเครื่องหมายลงในช่องของการประเมิน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ประเมินว่ารายการที่ประเมินนั้น ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย

ผ่าน = สภาพที่ได้มาตรฐาน ถูกต้องตามเกณฑ์และแนวทางการประเมินที่กำหนดไว้ทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ระบุ หรือ ถ้าผ่านข้อใด ข้อหนึ่ง ให้ใส่เครื่องหมาย “ 3 ”

ไม่ผ่าน = สภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์ จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ให้ใส่เครื่องหมาย “ X ”

3. การใช้แบบประเมิน

ครั้งที่ 1 สำรวจข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์เด็กเล็กด้านต่าง ๆ หรือการตรวจประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนขอรับการตรวจประเมิน

ครั้งที่ 2 การตรวจประเมินจากคณะผู้ตรวจประเมิน เพื่อการรับรองมาตรฐาน

4. ผลการประเมิน

รายละเอียด	ผลการประเมินครั้งที่ 1	ผลการประเมินครั้งที่ 2
เกณฑ์การประเมิน	☐ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ☐ อยู่ในเกณฑ์ดี ☐ อยู่ในเกณฑ์พื้นฐาน ☐ ต้องปรับปรุง	☐ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ☐ อยู่ในเกณฑ์ดี ☐ อยู่ในเกณฑ์พื้นฐาน ☐ ต้องปรับปรุง
คำแนะนำของผู้ประเมิน
ชื่อผู้ประเมิน ตำแหน่ง หน่วยงาน วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ กรมอนามัย				
เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน ข้อสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ				
☐ 1. เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โดยชั่งน้ำหนัก วัด ส่วนสูง ทุก 3 เดือน			<ol style="list-style-type: none"> พิจารณาจากสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กหรือสมุดรายงานสุขภาพเด็กประจำศูนย์ มีการแปลผลน้ำหนักเด็กเทียบกับกราฟแสดงการเจริญเติบโต น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ หากพบเด็กภาวะทุพโภชนาการ มีการแก้ไขปัญหา โดยการส่งต่อข้อมูลให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และชั่งน้ำหนักเด็กทุก 1 เดือน จนกว่าเด็กมีน้ำหนักปกติ 	
☐ 2. เด็กทุกคนแปรงฟันหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน			<ol style="list-style-type: none"> มีกิจกรรมแปรงฟันในศูนย์เด็กเล็กทุกวัน (โดยการสุ่มถามจากเด็ก) เด็กทุกคนมีแปรงสีฟันของตนเอง และสภาพดี มีการจัดเก็บแปรงสีฟันให้สะอาด 	
<input type="triangle-up"/> 3. อาหารที่จัดให้เด็กมีคุณค่าทางโภชนาการ ครบ 5 หมู่			<ol style="list-style-type: none"> พิจารณาจากเมนูอาหารรายวันหรือสัปดาห์ สังเกตจากอาหารที่จัดให้เด็กในวันที่ทำการประเมิน 	
☐ 4. มีการจัดอาหารว่าง ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และไม่หวานจัด			<ol style="list-style-type: none"> อาหารว่างที่จัดให้เด็ก ได้แก่นมจืด ผลไม้ ขนมไทยไม่หวานจัด เช่น ขนมแกลบววดต่าง ๆ เต้าส่วน ขนมฟักทอง ขนมกล้วย งดขนมหวานจัด เหนียวติดฟัน ขนมกรุบกรอบ ทอฟฟี่ น้ำหวาน น้ำอัดลม อาหารใส่สีที่เป็นพิษต่อเด็ก 	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อถกเถียง
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
			3. ดูแลไม่ให้เด็กกินขนมจิบนอก มืออาหารว่าง และอาหารมือหลัก	
☐ 5. เด็กทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพทุก วัน			1. มีบันทึกการตรวจสุขภาพเด็ก ประจำวัน 2. หากพบเด็กป่วยให้นอนห้องแยก และแจ้งผู้ปกครองรับกลับบ้าน ทันที โดยพิจารณาจากสมุดรับส่ง เด็กของศูนย์ฯ 3. มีผู้ยาสามัญประจำบ้าน ที่สามารถ ใช้ในกรณีเด็กได้รับบาดเจ็บขณะ อยู่ศูนย์เด็กเล็ก	
2. การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก				
☐ 6. เด็กทุกคนได้รับการประเมินพัฒนาการ ตามเกณฑ์อายุ โดยผู้ดูแลเด็ก			1. ใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กใน สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก หรือแบบของกรมอนามัย หรือ กรมสุขภาพจิตอย่างน้อย 6 เดือน / ครั้ง 2. มีข้อมูลพัฒนาการเด็ก - เด็กพัฒนาการสมวัย..... คน.....% - เด็กสงสัยพัฒนาการล่าช้า.... คน.....% 3. ถ้าพบเด็กที่สงสัยพัฒนาการล่าช้า มีการส่งต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	
☐ 7. มีของเล่นเด็กและหนังสือนิทาน เหมาะสมกับวัยและมีกิจกรรมการเล่า นิทานอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง			1. มีของเล่นเด็กในร่ม และเครื่องเล่น สนามที่สภาพดี ปลอดภัย 2. มีหนังสือนิทานที่เหมาะสมกับวัย และมีการเล่านิทานให้เด็กฟังอย่าง น้อยวันละ 1 ครั้ง	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน ข้อต่อละ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
			3. พิจารณาจากตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน 4. สุ่มถามเด็กอายุมากกว่า 3 ขวบ ในศูนย์เด็กเล็ก	
☐ 8. มีมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง			1. มีบอร์ดหนังสือหรือเอกสารให้ ข่าวสารและความรู้กับพ่อแม่	
☐ 9. ผู้ดูแลเด็กสามารถให้คำปรึกษาแก่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก			1. สุ่มถามผู้ปกครองเด็กหรือพิจารณา จากสมุดรายงานของศูนย์ฯ	
3. ด้านบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย (กรณีที่ศูนย์ฯไม่ได้เตรียมอาหารเอง ให้ตรวจประเมินแหล่งที่เตรียมปรุง อาหารให้ศูนย์)				
☐ 10. สถานที่เตรียม ปรุงอาหาร <u>สะอาด</u> <u>ถูกสุขลักษณะ</u>			1. สถานที่เตรียม ปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหาร ที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปกปิด 2. มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่น ควันรบกวน 3. มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับ เด็กได้จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส หรือ เต้าไฟ เป็นต้น 4. เตรียม ปรุงอาหาร บนโต๊ะที่ สภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่าง น้อย 60 ซม.	
☐ 11. น้ำดื่ม น้ำใช้ <u>สะอาด</u> เพียงพอ			<u>น้ำดื่ม</u> ต้องมีคุณลักษณะดังนี้ 1. น้ำดื่มสุก <u>หรือ</u> 2. น้ำที่ผ่านระบบการปรับปรุง คุณภาพแล้ว เช่น น้ำกรอง ที่มีการ บำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำตาม คำแนะนำของผลิตภัณฑ์นั้นๆ <u>หรือ</u>	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
			3. น้ำบรรจุขวดที่ได้รับอนุญาตจาก อย. 4. ภาชนะบรรจุน้ำต้องสะอาดมีฝาปิดหรือก๊อกน้ำหรือทางเทริน้ำเปิดปิดได้ <u>น้ำใช้</u> เป็นน้ำประปาหรือน้ำบาดาล หรือน้ำที่สะอาด ปลอดภัย ภาชนะบรรจุต้องสะอาดมีฝาปิด	
Δ 12. อุปกรณ์และภาชนะใส่อาหาร ปลอดภัยและ สะอาด			1. ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่ายหรือมีความคม 2. ที่ล้างภาชนะ อุปกรณ์ ควรใช้อย่างที่มีก๊อกน้ำและท่อระบายน้ำ ถ้าใช้กะละมังต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 ซม. และบริเวณที่ล้างต้องมีการระบายน้ำที่ดี ไม่เอะอะแอะ 3. ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะ และน้ำสะอาดอีกอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล 4. เขียง มีด สภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเขียงแยกใช้ตามประเภทอาหารอย่างน้อย 3 เขียง เช่น เขียงไม้กลมสำหรับเนื้อสัตว์สด เขียงไม้เหลี่ยมสำหรับเนื้อสัตว์ปรุงสุก เขียงพลาสติกสำหรับผัก ผลไม้ ควรแยกมีดที่ใช้ด้วย และทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้งานเสร็จ	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
<p>Δ 13. ผักสด ผลไม้ ต้องล้างสะอาด เนื้อสัตว์ปรุงให้สุก และมีการปกปิดอาหารที่พร้อมบริโภคแล้ว</p>			<ol style="list-style-type: none"> 1. ผักสด ผลไม้ ต้องล้างด้วยน้ำสะอาดอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล หรือ ใช้สารเคมีที่ปลอดภัย 2. เนื้อสัตว์ทุกชนิดต้องปรุงให้สุกด้วยความร้อนอย่างทั่วถึง 3. อาหารที่พร้อมบริโภคต้องปกปิดด้วยฝาชีหรือฝาภาชนะ ไม่ใช่ผ้าขาวบาง 	
<p>□ 14. ผู้ประกอบอาหารมีสุขภาพดี แต่งกายสะอาด สุขอนามัยดี</p>			<ol style="list-style-type: none"> 1. ชุดแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ใ้หมวก และผ้ากันเปื้อนสีขาว หรือสีอ่อน ขณะปฏิบัติงาน และควรซักทุกวัน 2. ลักษณะร่างกายภายนอกดี เล็บมือสั้น สะอาด ไม่มีอาการไ้ อ เจมตา - ตัวเหลือง เป็นไขหรือ อูจจาระร่วง 3. ใช้อุปกรณ์หรือถุงมือในการหยิบจับอาหารที่พร้อมบริโภค 	
<p>4. ด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย</p>				
<p>○ 15. บริเวณศูนย์เด็กเล็กมีสภาพแวดล้อมภายในภายนอกอาคารสะอาดและปลอดภัย</p>			<ol style="list-style-type: none"> 1. บริเวณภายในอาคาร สะอาด จัดเป็นระเบียบ และปลอดภัยสำหรับเด็ก 2. บริเวณรอบอาคารศูนย์เด็กเล็กมีขอบเขต ชัดเจน สะอาด และปลอดภัย เช่น มีรั้วที่ปลอดภัย ไม่มีบ่อน้ำ หลุมขนาดใหญ่ หรือเศษวัสดุที่อันตรายต่อเด็ก ไม่มีน้ำขัง เถอะและ 	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
☐ 16. ห้องน้ำ ห้องส้วมสะอาด ถูกสุขลักษณะ			<ol style="list-style-type: none"> 1. ห้องน้ำห้องส้วม สะอาดพื้นไม่ลื่น 2. โถส้วมขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก หรือถ้ำเป็นของผู้ใหญ่ ต้องมีสิ่งช่วยเสริมการใช้ที่ปลอดภัย เช่น ราวจับ 	
☐ 17. พื้นที่ใช้สอย จัดเป็นสัดส่วนและเพียงพอ			<ol style="list-style-type: none"> 1. แยกพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วน เช่น ห้องครัว ห้องรับประทานอาหาร ห้องกิจกรรม ห้องส้วม 2. มีอ่างล้างมือ พร้อมสบู่ และที่แปรงฟันสำหรับเด็ก 3. มีพื้นที่ใช้สอย เฉลี่ย 2 ตรม. ต่อเด็ก 1 คน 	
☐ 18. เครื่องใช้สำหรับเด็ก สะอาด และเพียงพอ			<ol style="list-style-type: none"> 1. มีแก้วน้ำสะอาด เพียงพอสำหรับเด็กทุกคน 2. ที่นอน หมอน ผ้าห่ม สะอาด และมีเฉพาะเด็กแต่ละคน 3. โต๊ะ เก้าอี้ สะอาด และมีขนาดเหมาะสมปลอดภัยกับเด็ก 	
☐ 19. ตัวอาคาร มั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย			<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างอาคารแข็งแรง ประตูลานหน้าต่างสภาพดี 	
☐ 20. มีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ			<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาชนะรองรับขยะ สภาพดี มีฝาปิดมิดชิด 2. มีการจัดเก็บออกจากตัวอาคารทุกวัน 3. ที่พักขยะเก็บมิดชิด และมีการนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี 	
☐ 21. มีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอ			<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ สามารถอ่านหนังสือได้สบายตา 2. มีหน้าต่างหรือช่องลมระบายอากาศเพียงพอ มีหน้าต่าง และช่องลมรวมกัน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง 	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
☐ 22. มีการป้องกันแมลงและพาหะนำโรค			<ol style="list-style-type: none"> 1. มีมุ้งลวดบริเวณที่เป็นห้องนอน 2. มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์ 	
☐ 23. มีมาตรการความปลอดภัย			<ol style="list-style-type: none"> 1. มีอุปกรณ์ดับเพลิงพร้อมใช้งาน หรือมีถังเก็บน้ำ สายยาง อุปกรณ์อื่นใด ที่สามารถใช้ในการดับไฟ 2. เจ้าหน้าที่มีความสามารถใช้ อุปกรณ์ได้ 3. มีช่องทางที่สามารถพาเด็กออกนอกศูนย์ได้อย่างปลอดภัย กรณีฉุกเฉิน เช่น ประตู เข้า – ออกได้ 2 ทาง 4. ปลั๊กไฟติดตั้งสูงจากพื้นมากกว่า 1.5 เมตร หากสูงจากพื้นไม่ถึง 1.5 เมตร ควรมีฝาปิดป้องกันเด็กเล่น 5. อุปกรณ์ไฟฟ้า และสายไฟเก็บเป็นระเบียบ ปลอดภัย 	
5. ด้านบุคลากร				
☐ 24. ผู้ดูแลเด็กทุกคนมีสุขภาพดี ทั้งร่างกาย และ จิตใจ			<ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งกายสะอาด เรียบร้อย 2. สุขภาพแข็งแรง ไม่มีอาการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ 3. ไม่ติดยาเสพติด 4. อารมณ์ดี ไม่มีประวัติทำร้ายร่างกายเด็กมีจิตใจแจ่มใส ไม่เครียด โดยการสังเกต พูดคุย หรือ 	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
			5. ใช้แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต (ตามแบบฟอร์มในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก) โดยผู้ดูแลเด็กทุกคนประเมินตนเอง ถ้าพบว่าผู้ดูแลเด็กคนใดคนหนึ่งมีความเครียดสูงกว่าปกติมาก (คะแนน 30 – 60) ถือว่าไม่ผ่านการประเมิน	
Δ 25. ผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 50 ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก			1. ผู้ดูแลเด็กอย่างน้อยครึ่งหนึ่งในศูนย์เด็กเล็กนั้น เคยฝึกอบรมอย่างน้อยในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา โดยพิจารณาจากวุฒิบัตร หรือจากการสอบถาม	
Δ 26. มีอัตราส่วนการดูแลเด็ก เหมาะสม			1. เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี มีผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 3 คน 2. เด็กอายุ 1-2 ปี ผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 5 คน 3. เด็กอายุ 2 – 3 ปี ผู้ดูแลเด็ก 1 คนต่อเด็ก 10-15 คน 4. เด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป ผู้ดูแลเด็ก 1 คน ต่อเด็ก 20-25 คน	
6. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
○ 27. ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เด็กเล็ก			1. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ เช่น ช่วยดูแลเด็ก ทำอาหารให้เด็ก เล่นนิทาน ผลิตรายการ หรือ	

เกณฑ์มาตรฐาน	การประเมิน		แนวทางการประเมิน	ระบุปัญหาที่ไม่ผ่าน / ข้อเสนอแนะ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
			<p>2. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรืองบประมาณ <u>หรือ</u></p> <p>3. ร่วมเป็นคณะกรรมการของศูนย์ โดยพิจารณา จากรายชื่อคณะกรรมการของศูนย์ หรือแผนการจัดกิจกรรมของศูนย์หรือจากการถามผู้ดูแลเด็ก</p>	

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวดรรชนี มหาชานิกะ
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤษภาคม 2504
สถานที่เกิด	อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	สศ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา พ.ศ.2530
สถานที่ทำงาน	สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการสาธารณสุข 7ว.